

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet

Centar za istraživanje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Zbornik sažetaka

Dijete i igra – teorija, istraživanje i praksa

Petrinja, listopad 2024.

ISBN 978-953-380-025-7

Nakladnik / Publisher
Sveučilište u Zagrebu,
Učiteljski fakultet

prof. dr. sc. Blaženka Filipan-Žignić

Uredništvo / Editorial Board
prof. dr. sc. Anka Jurčević Lozančić
doc. dr. sc. Edita Rogulj
Borna Nemet, asistent

Recenzenti zbornika / Reviewers
prof. dr. sc. Anka Jurčević Lozančić,
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Nicole Atwell, PhD, University of Nevada Las Vegas, USA
Mandy Cooke, PhD, School of Education,
Deakin University, Australia

Fotografija naslovnice / Cover Photograph
doc. dr. sc. Edita Rogulj

Jezična obrada / Proofreading
izv. prof. dr. sc. Alenka Mikulec
Božica Vuić, prof.

**Oblikovanje naslovnice i grafičko oblikovanje / Cover and Graphic
Design**
Borna Nemet, asistent

ISBN 978-953-380-025-7

Programsko-organizacijski odbor / Program and Organizing Committee

prof. dr. sc. Anka Jurčević Lozančić

prof. dr. sc. Marko Badrić

izv. prof. dr .sc. Alenka Mikulec

izv. prof. dr .sc. Draženko Tomić

doc. dr .sc. Edita Rogulj

doc.dr.sc. Tihana Kokanović

Božića Vuić, prof.

Borna Nemet, asistent

2. dani dječjih vrtića Sisačko-moslavačke županije

Znanstveno-stručni skup:
Dijete i igra – teorija, istraživanje i praksa

Scientific-professional Conference:
Child & Play – Theory, Research and Practice

Zbornik sažetaka

Book of Abstracts

Uredništvo / Editorial board

prof. dr. sc. Anka Jurčević Lozančić
doc. dr. sc. Edita Rogulj
Borna Nemet, asistent

Petrinja, listopad 2024.

Uvodnik / Editorial

Poštovane kolegice i kolege,

pred vama se nalazi izdanje e-zbornika sažetaka radova koji je nastao iz želje da prikazemo naš zajednički doprinos obilježavanju 2. dana dječjih vrtića Sisačko-moslavačke županije. Ovo izdanje, kao i prethodno, objavljeno je na hrvatskom i engleskom jeziku. Zahvaljujemo pozvanim predavačima na odazivu i podršci, aktivnim sudionicima odgojiteljima, stručnim suradnicima i ravnateljima dječjih vrtića koji će prikazima dobre prakse izravno utjecati na razmjenu znanja, iskustava i učenja te pridonijeti zanimljivosti znanstveno-stručnoga skupa. Tema je vrlo aktualna: Dijete i igra – teorije, istraživanja i praksa!

Radujemo se budućim susretima i suradnji!

Dear colleagues,

We are delighted to present you with the e-collection of abstracts, which was born out of the desire to show our joint contribution to marking the anniversary of the 2nd Days of Kindergartens in Sisak-Moslavina County. This edition, like the previous one, was published in Croatian and English. We would like to thank the invited lecturers for their response and support, all active participants, educators, professionals, associates and directors of kindergartens, who will directly influence the exchange of knowledge, experiences and learning with presentations of good practice and contribute to the interest of this scientific-professional gathering. The topic is very current: Child & Play - Theory, Research and Practice!

We look forward to future gatherings and cooperation!

Voditeljica Centra za istraživanje ranog i
predškolskog odgoja i obrazovanja

Head of the Center for Early Childhood
Research and Preschool Education

**prof. dr. sc. Anka Jurčević
Lozančić**

Sadržaj

Primjeri pedagoške prakse

Multimodalni dječji svjetovi Arsena Dedića Andrijana Kos Lajtman	11-12
Film kao poticaj na igru, istraživanje i stvaralaštvo Marina Gabelica	13-14
Dijete i igra: utjecaj tjelesne igre na psihomotorički razvoj i tjelesnu pismenost Srna Jenko Miholić	15-16
Igra kao način razumijevanja svijeta iz perspektive djece i odraslih Ivana Golik	17-18

Sažeci primjera pedagoške prakse

Bee Bot i Blue Bot u jačanju komunikacijske kompetencije djeteta predškolske dobi Mersija Plančić Dlačić, Lana Radošević	20-21
Učenje kroz igru – u muzeju Ana Valentić Rimay	22-23
Roditelji volonteri – igrom do partnerstva Iva Šemper, Ana Valentić Rimay	24-25
Kulturna i tradicijska baština u ustanovi za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Adriana Marta Sadak	26-27
Dijete i lutka kao partneri u igri i izgradnji pozitivne slike o sebi Marina Ovčariček, Zrinka Hrzić	28-29
Igra – dar djetinjstva Antonia Habijan Tominac, Anita Marjanović, Vinka Vorkapić	30-31
Moj grad Petrinja Ivana Beriša, Martina Pentek	32-33
Vježbam, plešem, govorim Anabela Kunert, Maja Latin	34-35
Kuhinjske potrepštine u vrtićkim STEM aktivnostima Katarina Šeravić Lovrak	36-37
Igra kao temelj razvoja djece Anita Zečević	38-39

Igram se s tobom Tihana Barać	40-41
Bilo jednom jedno drvo... Marija Matijašević	42-43
Igrom do umjetnosti- Land Art (pejzažna umjetnost) Ivana Sertić	44-45
Važnost čitanja od najranije dobi Monika Kostanjevac, Nikolina Marđetko	46-47
Igrom i istraživanjem do novih spoznaja Sanda Buljat, Vedrana Marković	48-49
Uloga igre u djetetovu razvoju Valentina Benotić, Ivana Sedak, Marinela Kermeci	50-51
Poticanje povezanosti s prirodom djece rane i predškolske dobi Iva Knežević, Nikolina Ogresta	52-53
Igrom osvajamo svemirska prostranstva Renata Jurić	54-55
Mislim, činim, živim zeleno Marija Mišković, Nina Šuštić	56-57
Mravlji Interliber Matea Radoš, Jasna Mutić	58-59
Različiti, a isti Martina Kovačević	60-61
Putovanje u svemir Nikolina Badrić	62-63
Igra na zraku/otvorenom Snježana Kovačićek, Sanja Sajko	64-65
Kako participacija roditelja i društvene zajednice u radu odgojno-obrazovne skupine obogaćuje djetetov igrovni kontekst Sibila Vrban, Martina Čustović	66-67
Igra na otvorenom kao oblik istraživačkog učenja Marija Johović	68-69
Poticanje razvoja socijalnih vještina kod djeteta s poremećajem iz spektra autizma u igrama s pravilima Vida Cik, Tea Celić	70-71
Suradnjom vrtića i škole do kontinuiteta u odgoju i obrazovanju Ivana Tominac Svilokos, Sanja Basta	72-73

Slikovnica i igra

Dijana Kadliček 74-75

Na krilima maštovite igre

Nela Baljak, Ilka Dumbović 76-77

Igra Lego kockama u dječjem vrtiću

Tanja Galić-Ore, Antonija Halavuk, Ivana Mini Vuković 78-79

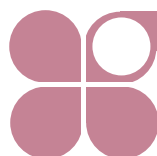
Manjinski vrtići u Republici Hrvatskoj na primjeru češkog dječjeg vrtića u Daruvaru

Nikolina Žavcar, Draženko Tomić 80-81

Dječja igra kroz povijest Dječjeg vrtića Duga Resa

Ana Božić 82-83

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet
Centar za istraživanje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

University of Zagreb, Faculty of Teacher Education
Center for Early Childhood Research and Preschool Education

CIRPOO

Primjeri pedagoške prakse

Examples of Pedagogical Practice

Multimodalni dječji svjetovi Arsena Dedića

Andrijana Kos Lajtman

Sažetak

Rad tematizira stvaralaštvo Arsena Dedića namijenjeno djeci. Razmatra se Dedićeva zbirka pjesama *Dječje oči* (2004) s popratnim CD-om, slikovnica *Zamišljeno pristanište* (1975), uglazbljeni stihovi dječjih pjesama te glazba za dječje filmove, televizijske serije i kazališne predstave. Najviše pažnje posvećeno je Dedićevu autorskom pjesničkom radu za djecu, koncentriranom u zbirci stihova *Dječje oči*. Predočuje se struktura zbirke, njezina tematska usmjerenost, humanistički svjetonazor, elementi humora i autobiografizma. Analitički pristup Dedićevim djelima namijenjenima dječjim recipijentima pokazuje da je autor sklon multimodalnom pristupu spajanja različitih umjetničkih iskaza kojim se generiraju slojeviti intermedijalni diskursi, oslonjeni na humanistički svjetonazor, vedrinu i poetiku igrivosti.

Ključne riječi: Arsen Dedić, humanizam, ludizam, multimodalnost, stvaralaštvo za djecu

Multimodal Children's Worlds by Arsen Dedić

Andrijana Kos Lajtman

Abstract

The presentation explores Arsen Dedić's literature intended for children. Dedić's collection of poems *Children's Eyes* (2004) with the accompanying CD, the picture book *Imaginary Pier* (1975), his set-to-music children's poems, and his music for children's films, television series, and theatre plays are analysed. The primary focus is on Dedić's original poetry for children, compiled in the *Children's Eyes* collection. The structure of the collection, its thematic orientation, its humanistic worldview, and elements of humour and autobiographical aspects are presented. The analytical approach to Dedić's literature for children shows that the author is inclined toward a multimodal approach in which he combines different forms of artistic expression, thus generating layered intermedial discourses, based on a humanist worldview, cheerfulness and the poetics of playfulness.

Keywords: Arsen Dedić, humanism, ludism, multimodality, literature for children

Film kao poticaj na igru, istraživanje i stvaralaštvo

Marina Gabelica

Sažetak

Film je jedan od prvih medija s kojima se djeca susreću, ponajprije u svojim domovima, a zatim i u vrtićkom okružju. Među stručnjacima filmskoga odgoja i obrazovanja uvriježen je stav da bi djeca već u dobi od 3. do 6. godine trebala (vođeno) gledati i istraživati film kako bi ojačala svoje razumijevanje filmskoga jezika i medija. Kvalitetan razvoj filmske pismenosti djece rane i predškolske dobi u vrtiću ponajprije se ostvaruje povezivanjem filma s aktivnostima koje su bliske djeci ove dobi – igru, spontano istraživanje i stvaralaštvo.

Na predavanju će se prikazati i oprimjeriti smjernice implementacije filmskih aktivnosti i igara u neposredni odgojno-obrazovni rad s djecom rane i predškolske dobi s ciljem osnaživanja mladih gledatelja u filmskom mediju i razvoju ljubavi prema filmskoj umjetnosti.

Ključne riječi: filmska pismenost, filmske aktivnosti, igra, rani i predškolski odgoj i obrazovanje, spontane i vođene aktivnosti

Film as an Incentive to Play, Research, and Creation

Marina Gabelica

Abstract

Film is one of the first media that children encounter, primarily in their homes and then in the kindergarten environment. Among experts in film education, there is a standard view that children already at the age of three to six should, with guidance, watch and research film to strengthen their understanding of film language and media. Quality film literacy development among children of early childhood and preschool age in the kindergarten is primarily achieved by connecting film with activities close to the children of this age – play, spontaneous research, and creativity.

The lecture will present and provide examples of guidelines for implementing film activities and games in direct educational work with children of early childhood and preschool age. The aim is to empower young viewers in the film medium and develop a love for the art of cinema.

Keywords: film literacy, film activities, play, early childhood and preschool education, spontaneous and guided activities

Dijete i igra: utjecaj tjelesne igre na psihomotorički razvoj i tjelesnu pismenost

Srna Jenko Miholić

Sažetak

Igra je složena i univerzalna aktivnost koja nadilazi kulturne i povijesne granice, a od najranijih vremena zadržava središnje mjesto u razvoju djece. U predškolskom odgoju igra predstavlja osnovnu metodologiju rada odgojitelja, pridonoseći cjelokupnom djetetovu razvoju. Naglasak je na slobodnoj igri koja potiče kreativnost i spontano učenje, dok kasnije, kroz strukturirane igre, djeca razvijaju sportske vještine te uče pravila timskoga i individualnoga rada. Kroz igru, djeca usvajaju motoričke vještine, razvijaju socijalne kompetencije i emocionalnu otpornost. Integracija igre u obrazovne sadržaje dodatno povećava motivaciju i potiče djetetov holistički razvoj. Tjelesna igra, kao temelj kinezioloških aktivnosti, ima ključnu ulogu u stvaranju pozitivnoga stava prema tjelesnoj aktivnosti, zdravom načinu života i cjeloživotnom vježbanju. Planirane kineziološke aktivnosti od najranije dobi pozitivno utječu na fizičko, psihosocijalno i emocionalno zdravlje djece te njihov antropološki status. Igra omogućuje djeci da kroz zabavne aktivnosti stječu nova znanja i vještine, pripremajući ih za uspješan polazak u školu. Zbog višestrukih koristi za tjelesni i psihološki razvoj, igra ostaje neizostavna komponenta u predškolskom obrazovanju i pripremi djece za buduće sportske i obrazovne izazove kao i razvoj njihove tjelesne pismenosti.

Ključne riječi: holistički pristup, kineziološka aktivnost, kvaliteta rada u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, predškolsko obrazovanje

Child and Play: The Impact of Physical Play on Psycho-Motor Development and Physical Literacy

Srna Jenko Miholić

Abstract

Play is a complex and universal activity that transcends cultural and historical boundaries, and from the earliest times, it has held a central place in children's development. In preschool education, play represents the basic teaching methodology implemented by teachers, and it contributes to children's holistic development. The emphasis is on free play, which encourages creativity and spontaneous learning, while later, through structured play, children develop sports skills and learn the rules of teamwork and individual work. Through play, children acquire motor skills, develop social competence and emotional resilience. Integrating play into educational content further increases motivation and encourages the child's holistic development. Play, as the basis of kinesiology activities, plays a key role in creating positive attitudes towards physical activity, a healthy lifestyle and lifelong exercise. Planned kinesiology activities from an early age have a positive impact on children's physical, psychosocial and emotional health, as well as their anthropological status. Play allows children to acquire new knowledge and skills through fun activities, preparing them for a successful start in school. Due to the multiple benefits for physical and psychological development, play remains an indispensable component in preschool education and preparing children for future sports and educational challenges as well as the development of their physical literacy.

Keywords: holistic approach, kinesiology activity, quality of work in early childhood and preschool education, preschool education

Igra kao način razumijevanja svijeta iz perspektive djece i odraslih

Ivana Golik

Sažetak

Iako je igra predmet zanimanja brojnih stručnjaka iz različitih područja i nešto što svi smatraju poznatim i bliskim, izostaje njezina jednoznačna definicija. Povijesno, ona je prisutna od samih početaka civilizacije dok se njezin status kroz vrijeme znatno razlikovao. Promjene obiteljskoga konteksta i slike odraslih o djetetu i djetinjstvu sukreirale su i različit pogled i odnos prema igri i učenju kao sastavnicama djetinjstva. Posebno u vremenu u kojemu neka društva zbog naglaska na rani kognitivni razvoj potiskuju igru, potrebno je osigurati podršku odraslih kako bi ona i dalje ostala bitni dio života djece i njihovo svakodnevno iskustvo.

Dječja je igra oduvijek bila pod svojevrsnom kontrolom odraslih bilo da su ju podržavali, ignorirali ili zabranjivali. Dječja percepcija igre uvelike se razlikuje od percepcije odraslih te je bitno da odrasli osvijeste razlike među njima i svoje djelovanje usklade s time. Važnost koju igra ima u djetetovom holističkom razvoju potvrđuju brojna istraživanja. Ovisno o kontekstu i načinu sagledavanja brojne su podjele igre, a intenzivne promjene u svijetu uzrokom su potiskivanja nekih oblika igre poput rizične i slobodne igre te naglašenijom pojavnošću drugih. Igra djetetu omogućava stjecanje spoznaja o svijetu i uvježbavanje adekvatnoga odgovora na problemske situacije, izgradnju socijalnih i drugih kompetencija u sigurnom okružju bez stresa i ispunjenom zadovoljstvom. Zadržavanje igre kao integralnoga dijela života i u odraslosti preduvjet je cjeloživotnoga učenja, kreiranja i zadržavanja životne radosti.

Ključne riječi: dijete, djetinjstvo, dječja perspektiva igre, igra

Play as a Way of Understanding the World from Children and Adults' Perspective

Ivana Golik

Abstract

Although play has been a subject of interest for many experts from different fields and something that everyone considers familiar and close, its unequivocal definition is missing. Historically, play has been present since the very beginnings of civilization, though its status has varied considerably over time. Changes in the family context and adults' views of children and childhood have co-created changes in the view and attitude towards play and learning as important components of childhood. It is necessary to ensure adults' support thus enabling play to remain an essential part of children's lives and their daily experience, especially at a time when some societies place emphasis on early cognitive development and suppress play. Children's play has always been under supervision by adults, whether supported, ignored or forbidden by them. Children's perception of play significantly differs from that of adults, and it is important for adults to be aware of these differences and adjust their actions accordingly. The importance of play in the holistic development of a child has been confirmed by numerous studies. Depending on the context and perspective, there are many types of play, and the intense changes in the world have led to the suppression of some forms of play such as risky and free play, and the more pronounced appearance of others. Play enables the child to gain knowledge about the world and to practice adequate responses to problem situations, and to build social and other competences in a safe environment free from stress and filled with satisfaction. Maintaining play as an integral part of life even into adulthood is a prerequisite for lifelong learning, creation and maintaining the joy of life.

Keywords: child, childhood, children's perspective of play, play

Sažeci primjera pedagoške prakse

Summary Examples of Pedagogical Practice

***Bee Bot* i *Blue Bot* u jačanju komunikacijske kompetencije djeteta predškolske dobi**

Mersija Plančić Dlačić
Lana Radošević

Sažetak

Razvoj komunikacijske kompetencije u ranom i predškolskom periodu neizostavni je dio suvremenoga kurikula. Jačanjem komunikacijske kompetencije postavlja se temelj za socijalni razvoj svakog pojedinca, a samim time cjelokupnoga društva. U nastojanjima da se osuvremeni odgojno-obrazovni rad integriraju se digitalni alati te se potiču digitalne kompetencije djece rane i predškolske dobi. Ovakav suvremeni pristup nameće se kao standard, a ne kao iznimka. Na tragu takvoga razmišljanja u odgojnoj skupini integriraju se podna računala *Bee Bot* i *Blue Bot* kao neizostavni alati za usvajanje digitalnih kompetencija i osnovnih kompetencija u matematici i prirodoslovlju. Međutim, pokazalo se da usvajanje i razvijanje jedne kompetencije u većoj ili manjoj mjeri korespondira s ostalima, a s nekima čak u mjeri da je teško razlučiti dominantu. *Bee Bot* i *Blue Bot* najčešći su oblik robota prisutan u dječjim vrtićima na području Republike Hrvatske. Sam naziv robota ukazuje na ciljanu skupinu korisnika odnosno mlađu populaciju, a u ovom slučaju djecu predškolske dobi. Unatoč postojanju stigme u društvu prema digitalnoj tehnologiji kao sredstvu društvene izoliranosti, prezentacija će prikazati uključivanje *Bee Bota* i *Blue Bota* u dječju igru kao interaktivnoga alata kojim se intenzivno razvijaju komunikacijske kompetencije. Tijekom aktivnosti djeca manipuliraju robotima te ih uključuju u različite aktivnosti čime se ojačava suradništvo i timski rad među djecom u skupini, razvijaju vještine poput slušanja, izražavanja, razumijevanja te artikuliranja svojih misli, ideja i osjećaja. Djeca bez iskustva uporabe robota kao i najmlađa djeca u skupini podižu granice usmjerenosti i pažnje u aktivnosti. Starija djeca i ona koja već imaju iskustva u igri podnim računalom pokazat će svoje suradničke kompetencije u smislu davanja uputa, ohrabrivanja, pomaganja mlađima, ali i jačanja svojih tek stečenih kompetencija poput čitanja i pisanja. Dobrobiti primjene navedenih podnih računala u radu s djecom rane i predškolske dobi očituju se u razvoju brojnih vještina, no ovim radom pokazat će se značajan utjecaj na razvoj komunikacijskih vještina.

Ključne riječi: podna računala, regulacija emocija, suradnja, timski rad

Bee Bot and Blue Bot in Strengthening Preschool Children's Communicative Competence

Mersija Plančić Dlačić
Lana Radošević

Abstract

The development of communicative competence during the early childhood and preschool years is an essential part of modern curricula. Strengthening communicative competence lays the foundation for the social development of each individual and, consequently, of society in general. In efforts to modernize educational practices, digital tools are implemented, and digital competences of early childhood and preschool-aged children are encouraged. This contemporary approach is increasingly becoming the standard rather than the exception. In line with this, the floor robots Bee Bot and Blue Bot have been integrated into preschool classrooms as essential tools for acquiring digital competences as well as basic competences in mathematics and natural sciences. It has been shown, however, that the acquisition and development of one competence often corresponds to the acquisition of others, making it difficult to determine which is being developed more considerably. The Bee Bot and the Blue Bot are the most commonly used robots in kindergartens across the Republic of Croatia. Their very names suggest the targeted user group, i.e. a younger population, specifically, preschool children. Despite the existing societal stigma surrounding digital technology as something that may lead to social isolation, this presentation will demonstrate the use of the Bee Bot and the Blue Bot in children's play as interactive tools that foster the development of communicative competences. As they participate in activities, children manipulate the robots and incorporate them into various tasks, thus strengthening collaboration and teamwork among the children. They develop skills such as listening and comprehension as well as articulating their thoughts, ideas, and feelings. Children without prior experience in using the robots, as well as the youngest children in the group, show increased focus and attention during activities. Older children and those with prior experience in using the floor robots demonstrate their collaborative competences by giving instructions, encouraging and helping younger children. In doing so, they strengthen their newly acquired skills such as reading and writing. The benefits of using these floor robots in early childhood and preschool-aged children are evident in the development of numerous skills, but this presentation will highlight their significant impact on the development of communicative skills.

Keywords: floor robots, emotion regulation, collaboration, teamwork

Učenje kroz igru – u muzeju

Ana Valentić Rimay

Sažetak

Muzej, iako neformalno okružje za učenje, nudi obilje mogućnosti za implementaciju novih spoznaja. Djeca rane i predškolske dobi vrlo često muzeje smatraju *mjestima za odrasle*, međutim dosadašnje iskustvo pokazuje da se dječja percepcija muzejske ustanove mijenja već pri prvom posjetu. Osim usvajanja znanja, ističe se i razvoj kritičkoga mišljenja prema kulturi i baštini.

Suradnja Dječjeg vrtića Sisak Stari i Gradskog muzeja Sisak traje već dugi niz godina uključujući posjete stalnom postavu i izložbama, poučne šetnje u pratnji muzejskoga pedagoga te kreativne radionice. Početkom 2023. godine započinje novo partnerstvo dviju ustanova u okviru edukativne radionice pod nazivom *Šetnja kroz povijest Siska* s primarnim ciljem upoznavanja djece s bogatom kulturno-povijesnom baštinom našega grada. Djeci se istovremeno nudi prilika za upoznavanje pomoćnih povijesnih znanosti kroz likovno-stvaralačke aktivnosti. Osim u prostorijama muzeja aktivnosti se provode i u sobi dnevnoga boravka proširujući poznatu temu. Na završetku projekta djeca se koriste znatno širim rječnikom te pokazuju želju za njegovanjem i očuvanjem baštine.

Karakteristična mogućnost učenja u muzeju iskustveni je proces usvajanja novih informacija kroz susrete sa stvarnim predmetima od kojih svaki *priča svoju priču* koju dijete individualizirano procesuirao. Bivajući neiscrpnim izvorom informacija, muzej lako postaje idealan prostor za učenje i stvaranje stavova dopuštajući djetetu da se kroz igru zabavi i educira.

Ključne riječi: baština, kultura, muzej, partnerstvo, dječji vrtić

Learning Through Play - In the Museum

Ana Valentić Rimay

Abstract

Although museums are informal learning environments, they offer abundant opportunities for implementing new knowledge. Young children often perceive museums as places for adults; however, their perception usually changes after their first visit. In addition to knowledge acquisition, museums foster the development of critical thinking about culture and heritage.

The collaboration between Kindergarten Sisak Stari and the City Museum Sisak has been ongoing for many years, including visits to permanent exhibitions, educational walks guided by museum educators, and creative workshops. In early 2023, a new partnership between these institutions was established through an educational workshop titled *Walking Through Sisak's History*. The primary goal was to introduce children to the rich cultural and historical heritage of our city. Simultaneously, children had the opportunity to explore auxiliary historical sciences through visual art and creative activities. These activities extended beyond the museum's premises and took place in the daycare room, further expanding on the theme with which they were acquainted. Upon completing the project, children demonstrated a significantly broader vocabulary and expressed a desire to nurture and preserve heritage.

A key feature of museum-based learning is the experiential process of acquiring new information through encounters with real objects, each of which *tells its own story* that each child processes individually. Museums, as inexhaustible sources of information, easily become ideal spaces for learning and shaping attitudes, allowing children to have fun and learn through play.

Keywords: culture, heritage, museum, partnership, preschool

Roditelji volonteri – igrom do partnerstva

Iva Šemper
Ana Valentić Rimay

Sažetak

Obitelj i ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja prve su socijalne sredine te su podjednako važne za djetetov razvoj. Samim time i odgojitelji i roditelji trebaju težiti kvalitetnijoj suradnji. Dijete se u jaslama najčešće po prvi put nalazi u situaciji da iz primarne socijalne sredine koju čini njegova obitelj, odlazi u nepoznatu socijalnu sredinu – vrtić. Stoga obitelj i vrtić zajedno imaju presudnu ulogu za pravilan psihofizički i psihosocijalni djetetov razvoj te je partnerstvo roditelja i odgojitelja jedna od temeljnih programskih zadaća. Roditelji su ravnopravni sudionici odgoja i obrazovanja djece i glavni su saveznici odgojitelja u ostvarenju kvalitete cjelokupnoga vrtićkog življenja. Cilj je partnerskoga odnosa uspostavljanje što kvalitetnije komunikacije s roditeljima i njihovo neposredno uključivanje u sam život vrtića za dobrobit svakoga djeteta.

U rujnu 2022. godine započinje zajedničko razvojno putovanje djece, roditelja i odgojiteljica odgojno-obrazovne skupine *Vile i vilenjaci*. Uz roditeljske sastanke, individualne razgovore, radionice i druženja uvodimo redovitu komunikaciju s roditeljima putem elektroničke pošte uključujući ih na taj način u odgojno-obrazovni rad naše skupine. Prateći interes i potrebu roditelja za sudjelovanjem u kreiranju vrtićke svakodnevice osmišljamo projekt pod nazivom *Roditelji volonteri* kojim roditeljima pružamo mogućnost uvida u vrijeme koje dijete provodi u vrtiću. Roditeljima je ponuđena mogućnost sudjelovanja u projektu u ulozi odgojitelja osmišljavajući i provodeći aktivnosti ili predstavljajući svoje zanimanje odnosno hobi.

Radom dajemo uvid u teorijsko polazište važnosti partnerstva obitelji i ustanove ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja, kao i prikaz prakse uvođenja roditelja u odgojno-obrazovni rad.

Ključne riječi: dobrobit djeteta, partnerstvo, suradnja, vrtićka svakodnevnica

Parent Volunteers – From Play to Partnership

Iva Šemper
Ana Valentić Rimay

Abstract

Family and early childhood education institutions are children's primary social environments and are equally important for a child's development. Consequently, teachers and parents should strive for more effective collaboration. When children transition from the primary social environment of the family to an unfamiliar social setting — such as a nursery or preschool — they often experience this change for the first time. Hence, both the family and the educational institution (e.g., kindergarten) play crucial roles in the child's psychophysical and psychosocial development. Establishing a partnership between parents and teachers is, therefore, one of the fundamental goals of educational programmes. Parents are equal participants in their children's education and upbringing, and are essential allies to teachers in ensuring the overall quality of the preschool experience. The goal of this partnership is to foster high-quality communication with parents and involve them directly in the life of the educational institution for the benefit of each child.

In September 2022, the joint adventure of children, parents, and teachers in the preschool group 'Fairies and Elves' began. Alongside parent meetings, individual conversations, workshops, and social gatherings, the teachers introduced regular communication with parents via email, actively involving them in the educational work. Recognizing parents' interest and desire to participate in shaping the daily life of the kindergarten, a project called 'Parent Volunteers' was initiated. Through this project, parents have gained insight into how their child spends time in kindergarten. They can choose to participate as teachers, designing and implementing activities, or by sharing their own professions or hobbies.

This presentation provides insight into the theoretical foundation of the importance of family-institution partnerships in early childhood education, as well as practical examples of involving parents in educational activities.

Keywords: child's well-being, cooperation, partnership, preschool daily life

Kulturna i tradicijska baština u ustanovi za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Adriana Marta Sadak

Sažetak

Kulturna i tradicijska baština predstavlja povijest života društvene zajednice te se može podijeliti na materijalnu i nematerijalnu. U materijalnu spada sve što je čovjek stvorio i oblikovao svojim rukama, dok nematerijalnoj pripada ples, glazba, pjesma, dječje igre te razna druga umijeća.

Integriranje tradicijskih, folklornih aktivnosti u odgojno-obrazovni rad ima ključnu ulogu u očuvanju kulturne i tradicijske baštine. Folklor je u dječjem vrtiću oblik stvaralačke aktivnosti u kojoj dijete pjeva, pleše, crta, slika, igra se, govori i izražava svoje emocije. Osim što pomažu u očuvanju povijesti i tradicije, aktivnosti s tradicijskim elementima povezuju djecu s prošlošću i istraživanjem svijeta kakav je nekada bio. Pomno prateći potrebe i interese djece skupine *Trešnjice* nastao je projekt *Kulturna i tradicijska baština u ustanovi predškolskoga odgoja*. U projektnom radu naglasak je stavljen na integrirano proučavanje. Cilj projekta bio je usmjeren prema etnosadržajima kao sredstvu za upoznavanje djece s tradicijskim vrijednostima i običajima, poticati osjećaj tolerancije prema drugim kulturama te prenijeti i razviti kod djece ljubav prema svom kraju i tradiciji. Aktivno učenje djeteta prilikom rada na projektu zahtijeva oblikovanje okruženja koje je bogato obrazovnim i odgojnim poticajima. Mnoštvo ponuđenih tradicijskih predmeta, različitih likovnih i crtačkih tehnika, tradicijskih pjesama i plesova kod djece je poticalo domišljatost i kreativnost, individualnost i smisao za stvaralaštvo i inicijativu jer uključivanje upoznavanja običaja, tradicije i elemenata vlastite kulture u odgojno-obrazovni rad s djecom upravo dovodi do takvih osjećaja.

Primjer iz odgojno-obrazovne prakse ukazuju na koji je način ostvarena partnerska suradnja s roditeljima te suradnja s lokalnom i širom zajednicom, a sve u cilju upoznavanja i očuvanja kulturne baštine. Različitim tradicijskim aktivnostima djeci je omogućen kontinuitet u razvoju uzimajući u obzir temeljno pravo djeteta, pravo na igru.

Ključne riječi: baština, folklor, tradicija, vrtić

Cultural and Traditional Heritage in an Early Childhood and Preschool Education Institution

Adriana Marta Sadak

Abstract

Cultural and traditional heritage represents the historical life of a social community and can be divided into the tangible and intangible. The tangible heritage includes everything created and shaped by human hands, while the intangible heritage includes dance, music, song, children's games, and various crafts.

Integrating traditional folklore activities into education plays a key role in preserving cultural and traditional heritage. In kindergarten, folklore serves as a creative activity which enables children to sing, dance, draw, paint, play, speak, and express their emotions. In addition to preserving history and tradition, activities with traditional elements connect children to the past and allow them to explore the world as it once was. The project "Cultural and Traditional Heritage in a Preschool Education Institution" emerged from careful observation of the needs and interests of the children in the preschool group *Trešnjice*. In this project, emphasis was placed on integrated exploration. The goal was to introduce children to traditional values and customs through ethno content, foster a sense of tolerance toward other cultures, and nurture children's love for their region and heritage. Actively engaging children in the project required creating an environment rich in educational and developmental stimuli. The multitude of traditional artifacts, diverse art and drawing techniques, as well as traditional songs and dances, that were offered fostered children's ingenuity, creativity, individuality, and sense of creation and initiative. Integrating customs, traditions, and elements of their own culture into educational practice with children helps cultivate these feelings.

Examples from educational practice indicate how partnership with parents and the cooperation with the local and broader community have been established to introduce and preserve cultural heritage. Various traditional activities have ensured continuity in children's development while respecting their fundamental right to play.

Keywords: heritage, folklore, tradition, kindergarten

Dijete i lutka kao partneri u igri i izgradnji pozitivne slike o sebi

Marina Ovčariček
Zrinka Hrzić

Sažetak

Lutka je jedna od najstarijih dječjih igračaka koja ima višestruke dobrobiti za dijete rane i predškolske dobi. Lutka u igri posjeduje nevjerojatne potencijale koji obogaćuju govorni, spoznajni, emocionalni i socijalni razvoj. U djetetovim očima lutka može sve što i dijete. S lutkom dijete dijeli svoj dan, svoje osjećaje, svoju igru, odnosno preko lutke dijete se suočava s raznim životnim situacijama. Lutka i dijete postaju ravnopravni partneri u igri i dijeljenju svakodnevnice. Prema Luki Paljetku (2007) lutka je i sudionik i sugovornik i suigrač u isto vrijeme. Primjer dobre prakse prikazuje aktivnosti djece jasličke dobi usmjerenih na razvoj prijateljstva između djece i lutke. Cilj sklopa aktivnosti provedenih u skupini bio je ojačati djetetove potencijale pri razvoju samostalnosti, pozitivne slike o sebi i samopouzdanju, a osobito saznati kako lutka može poticati emocionalni, spoznajni i socijalni djetetov razvoj. Svakodnevnim aktivnostima pokušalo se pomoći djetetu da izgradi vrijednosti ljubavi, prijateljstva i empatije. Za utvrđivanje postojećega stanja provedeno je istraživanje u kojem smo željeli saznati kako odgojitelji u svojim skupinama provode aktivnosti s lutkom i u kojoj mjeri lutka utječe na djetetov socioemocionalni razvoj. Također će biti prikazan proces izrade lutke te ostvarivanje prijateljstva djece i lutke. Teorijsko polazište primjera dobre prakse jest suvremeno shvaćanje djeteta koje definira dijete kao kreativno biće sa specifičnim potrebama i potencijalima. Lutka u tom smislu ima neograničene mogućnosti utjecaja na cjelokupni razvoj djeteta rane i predškolske dobi.

Ključne riječi: dijete, empatija, igra, lutka, prijateljstvo

Child and Doll as Partners in Play and Building a Positive Self-Image

Marina Ovčariček
Zrinka Hržić

Abstract

A doll is one of the oldest children's toys and offers multiple benefits for children in early childhood and preschool age. During play, the doll holds an incredible potential to enrich speech, cognitive, emotional and social development. In a child's eyes, a doll can do anything the child can do. The child shares his or her day, feelings, and play with the doll; that is, with the help of a doll, the child faces various life situations. The doll and the child become equal partners in play and in sharing everyday life. According to Luko Paljetak (2007), the doll is simultaneously a participant, an interlocutor and a teammate. The example of good practice shows activities for nursery-age children, aimed at developing friendships between children and dolls. The goal of the set of activities implemented in the nursery group was to strengthen the child's potential for developing independence, a positive self-image and self-confidence, and especially to determine how the doll can stimulate the child's emotional, cognitive and social development. Through daily activities, efforts were made to help children build values of love, friendship and empathy. To determine the current situation, research was conducted to ascertain how preschool teachers implement doll-based activities in their nursery groups, and to what extent the doll affects the socio-emotional development of the child. The process of making a doll and the establishment of friendship between children and the doll will also be shown. The theoretical basis for these examples of good practice is the modern understanding of the child, which defines the child as a creative being with specific needs and potential. In this sense, the doll offers unlimited possibilities for influencing the overall development of early childhood and preschool-aged children.

Keywords: doll, child, empathy, friendship, play

Igra – dar djetinjstva

Antonia Habijan Tominac
Anita Marjanović
Vinka Vorkapić

Sažetak

Igra je neupitno dar djetinjstva. Urođena je potreba djeteta i njegova osnovna djelatnost. S jedne strane, krase ju epiteti prirodne, spontane i jednostavne aktivnosti, a s druge strane je vrlo složena i ima svrhu sama sebi. Dijete, igrajući se, otkriva svoju neposrednu okolinu te stječe nove spoznaje i iskustva. Nema boljega načina učenja od onoga koje se zbiva tijekom igrovnog procesa. Dijete u igri biva izloženo spontanom sredstvu učenja koje cjelovito, integrirano i pozitivno djeluje na sve aspekte njegova rasta i razvoja. Poseban se naglasak stavlja na ovladavanje i razvoj intelektualnih, psihičkih, tjelesnih i društvenih navika.

Cilj je prikaza prakse pružiti uvid u značenje i važnost igre u djetetovu životu. Prikaz je temeljen na igri djece odgojne skupine *Medvjedići*. Bit će vidljiv njezin vremeplov od jasličke pa sve do predškolske dobi – mijenjanje oblika i sadržaja igre. Također, naglasit će se važnost poticajnoga prostorno-materijalnoga okružja koje dodatno obogaćuje dječju igru u kojoj je dijete nositelj glavne uloge u svakoj igri koji aktivno i neometano koristi sve svoje potencijale. Uz djecu, roditelj i odgojitelj također imaju značajnu ulogu sudionika u igri - oni promatraju, podržavaju, razvijaju i usmjeravaju igru. U prilog navedenom bit će prikazana i važnost roditeljske te odgojiteljske perspektive u pogledu na igru.

Zaključno, svim realiziranim aktivnostima unutar odgojne skupine potvrdit će se činjenica da je igra za dijete ozbiljan posao i njegovo fiktivno savršenstvo koje mu daje priliku da djeluje koncentrirano, angažirano i kreativno.

Ključne riječi: dijete, igra, odgojitelj, roditelj

Play - A Gift of Childhood

Antonia Habijan Tominac
Anita Marjanović
Vinka Vorkapić

Abstract

Play is unquestionably the gift of childhood. A child's need to play is innate and it is their core activity. On the one hand, it is described as a natural, spontaneous and simple activity; on the other hand, it is complex and has a purpose in itself. Through play, children discover their immediate environment and acquire new insights and experiences. There is no better way to learn than during play. While playing, children are exposed to a spontaneous medium of learning that has a complete, integrated and positive effect on all aspects of their growth and development. Special emphasis is placed on the mastery and development of intellectual, psychological, physical and social skills.

The aim of this example from the teaching practice is to provide an insight into the meaning and importance of play in a child's life. The presentation is based on the observation of play among the children from the kindergarten group *Medvjedići*. The timeline of the development of play from nursery to preschool age will be visible – especially changes in the form and content of play. Also, the emphasis will be on the importance of a stimulating spatial-material environment that further enriches children's play, and in which the child plays the central role and actively uses their full potential.

Apart from children, both parents and teachers play a significant role as participants in the play – they observe, support, nurture and guide the play. In support of this claim, the importance of parental and educational perspective of play will be discussed.

In conclusion, all activities realized within the educational group will confirm that children perceive play as serious work and its fictitious perfection gives them the opportunity to act focused, engaged and creative.

Keywords: child, play, teacher, parent

Moj grad Petrinja

Ivana Beriša
Martina Pentek

Sažetak

Poticaj za osmišljavanje projekta bio je potres koji se desio u Petrinji. Osjećaj praznine i gubitka, pokušao se prevladati istraživanjem petrinjskih običaja i tradicije. Kako je većina materijalne baštine našega grada uništena potresom, shvatili smo da je važno djeci prenijeti znanja, vjerovanja i običaje kako bi sačuvali tradiciju. Jedino sigurno mjesto za boravak s djecom, bez opasnosti od postavljenih skela, bio je gradski park. Novonastala situacija navodi nas pridavati važnost nečemu što je oduvijek bilo tu, ali se nije primjećivalo. Vremenjača u parku je prva koja kod djece budi interes i zanimanje te se saznaje da je jedna od najstarijih u Hrvatskoj. Park obiluje lipama *ilirkama* koje su tu još iz Napoleonova vremena. Osim poznatih petrinjskih spomenika kulture i građevina, djeca upoznaju tradicijske običaje u vrijeme blagdana. U suradnji s povjesničarom Ivanom Rizmaulom koji istražuje petrinjske običaje, djeca su saznala puno povijesnih činjenica o Petrinji. Također, djeca s veseljem glume *betlemaše*, uživljavaju se u uloge i pjevaju tradicijske pjesme. Snimka predstave objavljena je na mrežnoj stranici Dječjeg vrtića *Petrinčica* kao božićna čestitka. Uz suradnju s roditeljima u vrijeme karnevala, izrađeni su kostimi koji su korišteni za prikaz petrinjske legende o Cvijeti Brestovskoj. Provedene aktivnosti objedinjene su u slovarici *Petrinja A-Z*, koja sadrži dječje ilustracije petrinjskih građevina, spomenika kulture i tradicionalnih jela.

Tijekom provedbe projekta naglašena je suradnja s roditeljima i više vanjskih suradnika, što je pridonijelo obogaćivanju znanja i iskustva djece o Petrinji. Projekt je pridonio da osjećaj straha i tuge zbog posljedica potresa zamijeni osjećaj ponosa i ljubavi prema našem gradu.

Ključne riječi: betlemaši, petrinjski običaji, slovarica

My Town Petrinja

Ivana Beriša
Martina Pentek

Abstract

The inspiration for this project came after the earthquake that struck Petrinja. The feeling of emptiness and loss were addressed by exploring the customs and traditions of Petrinja. Since much of the town's material heritage was destroyed by the earthquake, we realized that it was important to pass down knowledge, beliefs, and customs to children in order to preserve tradition. The only safe place for teachers to take children, without the risk of scaffolds falling on them, was the town park. Because of this new situation, we appreciated something that has always been there but was not noticed. The sundial in the park was the first to spark children's interest and curiosity, and they learned it was one of the oldest in Croatia. The park is abundant with Illyrian linden trees that have been there since Napoleon's time. Besides the well-known cultural monuments and buildings in Petrinja, children learned about traditional holiday customs. In collaboration with the historian and high school teacher Ivan Rizmaul, who has been researching the customs of Petrinja, the children learned many historical facts about their town. Also, the children joyfully played the roles of *Betlemaši*, immersing themselves in the characters and singing traditional songs. A recording of the performance was published on the Petrinjčica kindergarten website as a Christmas greeting. In collaboration with parents during the carnival season, costumes were made to depict the Petrinja legend of Cvijeta Brestovska. The activities were compiled into an alphabet book, *Petrinja A-Ž*, which features children's illustrations of Petrinja's buildings, cultural monuments, and traditional food.

During the project implementation, special emphasis was placed on cooperation with parents and several external partners, which contributed to enriching children's knowledge and experience of Petrinja. The project has helped to replace the feelings of fear and sadness caused by the earthquake with a sense of pride and love for their town.

Keywords: alphabet book, *Betlemaši*, customs of Petrinja

Vježbam, plešem, govorim

Anabela Kunert
Maja Latin

Sažetak

Bez kretanja i govora, svijet ne bi bio ovakav kakvim ga danas poznajemo. Kretanje je važno za optimalan rast i razvoj, a govor je osnovni i najvažniji način komunikacije među ljudima. U suvremeno digitalno doba prevladavaju drugi načini komunikacije koji utječu na komunikacijske sposobnosti djece rane i predškolske dobi. Uspoređujući govorno-jezični status djece unatrag nekoliko godina, uočava se sve veći porast govornih teškoća. Istovremeno uočavamo i porast broja djece s motoričkim poteškoćama. Znanstvene spoznaje govore o povezanosti govora i pokreta te se naglašava važnost poticanja motorike, osobito motorike ruku i prstiju, u dobi kad se intenzivno razvija govor. Razvoj pokreta i usvajanje govora, važni su koraci razvoja u prve tri godine djetetova života, a upravo djeca uključena u aktivnosti koje će biti predstavljene nalaze se u tom optimalnom razdoblju. Navedene činjenice bile su poticaj da djeci osiguramo sredinu bogatom različitih pokretnih i govorno-jezičnih poticaja, a sve s ciljem prevencije govornih poteškoća i pravilnoga usvajanja i razvoja govora te usavršavanja motoričkih sposobnosti. Raznovrsni poligoni prepreka, igre prstima, pjevanje i ples uz pokret, bile su aktivnosti od velike važnosti jer su se djeca rado u njih uključivala. Također, aktivnosti za poticanje razvoja fine motorike bile su dio svakodnevne igre jer doprinose jačanju mišića šake, njezinoj spretnosti, razvijanju koordinacije oko-ruka, razvoju opažanja i koncentracije, indirektno stimulirajući jezični razvoj djece. Planirane aktivnosti predstavljene su roditeljima koji su se aktivno uključili u realizaciju aktivnosti. Motorička kocka - aktivnost kojoj je prethodila kreativna radionica na kojoj su roditelji izradili igračku odnosno motoričku kocku. Svrha motoričke kocke bila je potaknuti djecu i roditelje na fizičku aktivnost i usvajanje novih pojmova. Osim oponašanja kretanja životinja čije se slike nalaze na kocki, dijete može oponašati njezino glasanje ili imenovati životinju. Sama motorička kocka omogućava igru na više načina ovisno o kreativnosti sudionika.

Ključne riječi: govor, motorička kocka, pokret

Exercise, Dance and Speech

Anabela Kunert
Maja Latin

Abstract

Without movement and speech, the world would be much different than it is today. Movement is essential for children's optimal growth and development, while speech is the primary and most important means of communication among people. In the modern digital age, there is an increasing prevalence of alternative means of communication, which significantly affects the communication abilities of early childhood and preschool-aged children. A comparison of speech and language development of children now and several years ago indicates a significant increase in speech difficulties. Simultaneously, an increase in the number of children with motor difficulties has also been observed. Scientific findings have confirmed the relationship between speech and movement, and researchers have emphasized the importance of fostering motor skills development, especially the development of hand and finger motor skills during the period of intense speech development. Both movement and speech development are important developmental milestones within the first three years of a child's life. The children who participated in the presented activities are in this optimal period of their life and development. Hence, the objective was to provide the children with an environment rich in various movement, speech and language stimuli, with the objective to prevent speech difficulties and foster regular speech and language development as well as the development of motor skills. Various obstacle courses, finger play, singing and dancing with movement proved to be highly beneficial as children eagerly participated in them. Additionally, activities aimed to encourage the development of fine motor skills were integrated into children's everyday play because they contribute to the strengthening of hand muscles, improving hand dexterity, developing eye-hand coordination, developing observation and concentration skills, and indirectly stimulating children's language development. The planned activities had been presented to the parents who actively participated in their implementation. Motor cube was one of the activities preceded by a creative workshop where parents built a toy or a motor cube. The purpose of the motor cube was to encourage children and parents to engage in physical activity and acquire new concepts. In addition to imitating the movements of the animals whose pictures were on the cube, children could imitate its sound or name the animal. The motor cube itself enables the players to participate in several ways depending on their creativity.

Keywords: speech, motor cube, movement

Kuhinjske potrepštine u vrtićkim STEM aktivnostima

Katarina Šeravić Lovrak

Sažetak

Rezultati mnogih istraživanja ukazuju na važnost uključivanja djece od najranije dobi u aktivnosti iz STEM područja. Djeca od rođenja istražuju svoje okruženje te tako upoznaju svijet oko sebe. U proces istraživanja djeca uključuju sva svoja osjetila što ih, prema nekim autorima, čini malim znanstvenicima. STEM kao dobro poznati akronim koji obuhvaća science, technology, engineering i mathematics (znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika) nema svoju općeprihvaćenu definiciju. Ovdje se može govoriti o kombinaciji znanja, vještina i sposobnosti koje pomažu da otkrijemo znanstvene pojmove i definicije u svakodnevnom aktivnostima. Složenost STEM-a zahtijeva poznavanje biologije, kemije, fizike, tehnologije inženjerstva i matematike što i jest temelj općega obrazovanja. U hrvatskoj Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije (2015) naglašava se da će današnja djeca u svojoj budućnosti raditi poslove koji još ne postoje. Stoga se naglašava važnost STEM pristupa od najranije dobi, što se može vidjeti i u dokumentu Europske komisije (2002) vezanom za strateško promišljanje obrazovanja. Dokument naglašava važnost podjednakoga usvajanja temeljnih znanja i vještina iz prirodoslovlja, tehnologije, inženjerstva i matematike od najranije dobi. Bez obzira koliko bilo očito, znanost je posvuda oko nas i dio je gotovo svega što doživljavamo. Predstavljena na primjeren i interesantan način, znanost može biti fascinantna tema dostupna svima. Sve životno-praktične aktivnosti uz znanstveni pristup mogu pridonijeti potpuno novom načinu razumijevanja svijeta oko nas. Kuhinjske potrepštine pružaju djeci konkretno i interaktivno iskustvo koje potiču kreativnost i istraživački duh već od najranije dobi.

Cilj je izlaganja istaknuti prisutnost STEM-a u svakodnevnom životu te dostatnost predmeta koji nas okružuju. Sve provedene aktivnosti u dječjem vrtiću integrirane su u sva STEM područja.

Ključne riječi: igra, istraživačke aktivnosti, konkretno učenje

Kitchenware in Kindergarten STEM Activities

Katarina Šeravić Lovrak

Abstract

The results of many studies highlight the importance of involving children in STEM activities from an early age. From birth, children explore their surroundings and thus gain knowledge about the world around them. In the process of exploration, children use all their senses, which is why some authors refer to them as 'little scientists'.

STEM, a well-known acronym that encompasses science, technology, engineering and mathematics, does not have its own generally accepted definition. It can be described as a combination of knowledge, skills and abilities that help discover scientific concepts and definitions through everyday activities. The complexity of STEM requires at least a basic knowledge in biology, chemistry, physics, engineering technology and mathematics which form the foundation of general education. The Croatian Education, Science and Technology Strategy (2015) emphasizes that today's children will one day work in jobs that do not yet exist. Therefore, the importance of adopting a STEM approach from an early age is emphasized, as proposed in the European Commission (2002) document related to the strategic reflection of education. The document emphasizes the importance of equal acquisition of fundamental knowledge and skills in science, technology, engineering and mathematics from an early age. Science is all around us, and while this may seem obvious, it is part of almost everything we experience. Presented in an appropriate and engaging way, science can be a fascinating subject accessible to everyone. All practical life activities approached scientifically can contribute to a completely new way of understanding the world around us. Kitchenware provides children with concrete and interactive experiences that foster creativity and a spirit of inquiry from an early age.

The goal of this presentation is to highlight the presence of STEM in everyday life and the abundance of resources available in our surroundings. All activities carried out in kindergarten have been integrated across all STEM areas.

Keywords: play, exploratory activities, hands-on learning

Igra kao temelj razvoja djece

Anita Zečević

Sažetak

Igra je temeljni način na koji djeca istražuju svijet oko sebe, razvijajući svoje kognitivne, socijalne, tjelesne i emocionalne vještine. Djeca u petoj godini života uživaju u različitim igrama i aktivnostima, posebno onima koje planira odgojitelj, a koje osnažuju njihovu prirodnu znatiželju i poštuju njihove interese i potrebe. Aktivnosti također iniciraju, osmišljavaju i organiziraju djeca, razvijajući ih u smjeru koji je za njih svrhovit. Djeca samostalno biraju partnere za igru te često dolaze do neočekivanih učenja.

Djeca sudjeluju u mnogobrojnim aktivnostima oblikovanja životnoga prostora, istražuju različite mogućnosti materijala, samostalno rješavaju probleme i realiziraju vlastite ideje. Bolje surađuju i brže postižu dogovore, razvijenije su im jezične i kognitivne vještine. Napredak je vidljiv u njihovom likovnom i kreativnom izražavanju, korištenju, istraživanju i kombiniranju raznovrsnih tehnika. Češće se uključuju u motoričke i glazbene aktivnosti, a kod djece je primijećen osjećaj zadovoljstva i ugođe te osjećaj zajedničkoga uspjeha i neuspjeha.

Igra se promatra kao središnji aspekt razvoja djece rane i predškolske dobi koja potiče djetetov cjeloviti razvoj, pružajući mu temelj za kasniji akademski i socijalni uspjeh.

Ključne riječi: kreativno izražavanje, prirodna znatiželja, razvoj vještina, samostalno učenje, zadovoljstvo djece

Play as the Basis of Children's Development

Anita Zečević

Abstract

Play is the primary way in which children explore the world around them, developing their cognitive, social, physical and emotional skills along the way. At the age of five, children enjoy a wide range of games and activities, especially those planned by their teachers. These games strengthen children's natural curiosity, while respecting their interests and needs. Some activities are also initiated, designed and organized by the children themselves, who then develop them in a way they find meaningful. Children independently choose partners for play and often encounter unexpected learning experiences. They participate in numerous activities that shape their living space, explore different possibilities of materials, solve problems by themselves and bring their own ideas to life. While playing, they cooperate better with others and reach agreements faster, and their language and cognitive skills become more developed. Progress is also noticeable in their artistic and creative expression, their use, exploration and combination of various techniques. They more frequently engage in motor and musical activities, and they show a feeling of satisfaction and comfort, as well as a sense of shared success and failure.

Play is seen as the central aspect of the overall development of early childhood and preschool children, and it encourages a holistic approach to their upbringing, providing a foundation for later academic and social success.

Keywords: creative expression, natural curiosity, skill development, independent learning, children's satisfaction

Igram se s tobom

Tihana Barać

Sažetak

Prema Konvenciji o dječjim pravima (1989), igra je djetetovo pravo i prisutna je u životu svakog djeteta. Kako dijete raste uz igru, tako se igra usavršava s njim. Igra je najvažniji oblik dječje aktivnosti i pomaže djetetovom cjelokupnom razvoju. Igra utječe na zdravlje jer dijete se u igri kreće, razvija motoričke vještine, jača koordinaciju pokreta, razvija snagu, brzinu i preciznost, ravnotežu te gibljivost zglobova. Osjećaj zadovoljstva i ugone koju igra pruža, druženje i povezivanje s drugom djecom i odraslima, učenje osjećaja i njihovoga prihvatljivoga izražavanja igranjem različitih uloga, pomaže u razvoju emocionalnih vještina, osobito kada igra postaje povezujuća, suradnička. Igra, osobito u paru, bilo s drugim djetetom ili odraslom osobom, grupna igra, stvaralačka ili igra pretvaranja, obiluju mnoštvom informacija i senzacija koje dijete potiču na dvosmjernu komunikaciju pri čemu aktivno upotrebljavaju govor. U igri dijete dogovara i poštuje pravila, odgađa svoje potrebe i želje, surađuje, dijeli te razvija socijalne vještine. U najranijoj dobi djeca se koriste osjetilima kao svojevrzni prirodnim pomagalicama za učenje. Dijete tako istražuje i otkriva svijet koji ga okružuje. Dobrobiti senzorne igre su mnogobrojne, dijete gleda, istražuje, eksperimentira i donosi zaključke. Kako igra postaje složenija, razvija se i kritičko mišljenje, povezuju se uzroci i posljedice, dijete zaključuje, rješava probleme i tako razvija kognitivne vještine.

Može se zaključiti da je igra najdjelotvorniji način prirodnoga učenja i djetetova razvoja u svim razvojnim područjima. Igrajući se dijete uči o svemu što ga okružuje, svijetu, ljudima i njihovim odnosima, rješava sukobe, strahove, uklanja teškoće. Igra daje djetetu mogućnost da izrazi sve ono što u stvarnom životu ne može iskazati. Samim time igra utječe na stjecanje samopouzdanja te dijete oblikuje igru po svom.

Ključne riječi: dijete, igra, učenje, ugoda, vještine

I am Playing with You

Tihana Barač

Abstract

According to the Convention on the Rights of the Child (1989), play is a child's right and is present in every child's life. As children grow, play evolves with them. Play is the most important form of children's activity and supports their overall development.

Play influences health because, during play, a child moves, develops motor skills, strengthens coordination, builds strength, speed, precision, balance and joint flexibility. The feeling of satisfaction and pleasure that play provides, socializing and bonding with other children and adults, learning about feelings and their acceptable expression by playing different roles, helps in the development of emotional skills, especially when play becomes collaborative and cooperative.

Play, especially in pairs, whether with another child or an adult, as well as group, creative, or pretend play, is rich in information and sensations that encourage two-way communication during which the child actively uses speech. In play, the child negotiates, and respects rules, postpones his or her needs and desires, cooperates, shares and develops social skills.

At an early age, children use their senses as natural tools for learning. In this way, children explore and discover the world around them. The benefits of sensory play are numerous, the child observes, explores, experiments and draws conclusions. As play becomes more complex, critical thinking develops, the child connects causes and consequences, draws conclusions, solves problems and thus develops cognitive skills.

It can be concluded that play is the most effective way of natural learning and a tool that fosters child's development across all developmental areas. While playing, children learn about everything that surrounds them, the world, people and their relationships, resolve conflicts, and deal with fears and difficulties. Play enables children to express everything they cannot express in real life. Thus, play boosts self-confidence and allows children to shape play according to their own desires.

Keywords: child, comfort, play, learning, skills

Bilo jednom jedno drvo...

Marija Matijašević

Sažetak

Projekt u odgojno-obrazovnom radu jedan je od suvremenih oblika rada koji omogućuje djeci da istražuju temu koja u njima budi najveći interes. Za razliku od tradicionalnoga odgojno-obrazovnoga procesa koji se bazira na tome da djeca uče transmisijski, rad u odgojnoj skupini putem projektnoga planiranja omogućuje djeci da se nadograđuju i obogaćuju svoja znanja, vještine, sposobnosti istražujući svijet oko sebe.

Projekt uvelike ovisi o odgojitelju koji prati što dijete ili grupu djece zanima, koji su njihovi interesi i koje su im mogućnosti. Prema tim smjernicama odgojitelj oblikuje prostor dnevnoga boravka kao poticaj djetetu ili grupi djece da svoju maštu i zanimanje za samu temu projekta dalje razrađuju. Odgojitelj priprema i nudi poticaje, sredstva i raznovrsne materijale stvarajući bogato prostorno-materijalno okružje koje će dijete ili grupu djece motivirati na istraživanje, samostalno donošenje zaključaka te na interakciju s drugom djecom.

U starijoj jasličkoj odgojnoj skupini proveden je projekt *Bilo jednom jedno drvo...* koji je započeo u jesen. Najmlađa djevojčica tadašnje skupine tijekom boravka na otvorenom uočila je kako vjetar utječe na drvo te je imenovala grane i lišće svojim jedinstvenim jezikom. Dječak iz skupine često je promatrao drveće kroz prozor sobe dnevnoga boravka te bi ushićeno svojim prijateljima prepričavao kako jako puše vjetar i ljulja velike grane. Primijetivši reakcije dječaka i djevojčice, pa i ostale djece koja su pozitivno reagirala na njihovo zapažanje, odgojiteljica je došla do ideje da bi bilo zanimljivo imati drvo u sobi dnevnoga boravka kojim bi dočarali djeci izmjenu četiriju godišnjih doba. Razrađena ideja na papiru realizirana je u trajanju od trinaest mjeseci.

Ključne riječi: projekt drvo, prostorno-materijalno okružje, suvremeni odgojno-obrazovni proces

Once upon a Time, There Was a Tree...

Marija Matijašević

Abstract

Implementing a project in educational work is one of the modern approaches that allows children to explore the topics that arouse their greatest interest. Unlike the traditional educational process, which is built on transmission-based learning, using projects allows children to improve and enrich their knowledge, skills, and abilities by exploring the world around them.

Projects largely depend on the teacher, who needs to listen to what the child or group of children are interested in, and what their preferences and capabilities are. Based on these guidelines, the teacher shapes the kindergarten room area so that it becomes stimulating for a child or a group of children to further develop their imagination and interest in the topic of the project. The teacher prepares and offers stimuli, resources and various materials, creating a rich spatial and material environment that will motivate a child or a group of children to research, draw conclusions independently, and interact with other children.

The project presented here, *Once upon a time, there was a tree...*, was implemented with the older nursery group, starting in the autumn. During outdoor play, the youngest girl in the group, at the time, noticed how the wind affected the trees, and she named the branches and leaves in her unique language. A boy in the same group often looked at the trees through the window of their kindergarten room and would excitedly tell his friends how the wind was blowing hard and swaying the large branches. Noticing the reactions of both the boy and the girl, as well as the other children who reacted positively to their observations, the teacher came up with the idea that it would be interesting to have a tree in the kindergarten room to show the children the changing of the four seasons. The idea elaborated on paper was realized over a period of thirteen months.

Keywords: tree project, spatial and material environment, modern educational process

Igrom do umjetnosti- *Land Art* (pejzažna umjetnost)

Ivana Sertić

Sažetak

Igra je djetetova glavna aktivnost koja u njegovom životu zauzima posebno i važno mjesto. Igra djetetu nije samo zabava, nego najbolji i najučinkovitiji alat za usvajanje znanja te razvijanje brojnih sposobnosti i vještina. Što je dječja igra bogatija, raznovrsnija, maštovitija i djetetov će razvoj biti uspješniji i na višem stupnju. Igra može poticati i razvijati dječju kreativnost kao i odgojitelj koji kreirajući poticajno prostorno-materijalno okružje dijete motivira i potiče na igru. Prostorno-materijalno okružje u kojem djeca svakodnevno borave u velikoj mjeri utječe na pojavu kreativne igre te hoće li se dječja kreativnost razvijati ili će stagnirati. Okružje ispunjeno zanimljivim prirodnim materijalima poziva djecu na igru nadahnutu dječjom maštom u kojoj će djeca biti u prilici razvijati gotovo sva osjetila. Ponudom gotovih igračaka, koje već unaprijed imaju osmišljen i predviđen tijek igre, ne utječe se na proces kreativnosti.

Danas je sve izraženiji i značajniji *Land Art*, odnosno umjetnički pokret koji pruža djeci mogućnost boravka u prirodi, igru prirodnim materijalima poput pijeska, grančica, lišća, kamenja i drugih prirodnih materijala. Istraživanje okoliša potiče razvoj mašte, komunikacijskih vještina, kritičkoga mišljenja, socijalnih kompetencija, međusobnoga uvažavanja, osjećaja za estetiku, usvajanja matematičkih pojmova, osjećaja za prostorno oblikovanje te pozitivnih stavova prema okolišu i umjetnosti. Koristeći u igri nađene prirodne materijale, kombinirajući ih u igri na nove i opet nove načine, uz slobodu samostalnoga eksperimentiranja, razvija se dječja mašta i kreativnost, a poznato je da je kreativnost jedna od najpoželjnijih čovjekovih osobina u suvremenom svijetu.

Land Art je u suštini umjetnička tema, međutim likovnom umjetnosti može se doći i do matematičkih, govornih, istraživačkih, glazbenih aktivnosti te tako utjecati na djetetov cjelokupni razvoj. Stvarajući slike, skulpture, mozaike u prirodi, koji nekada nastaju uz pomno planiranje, razrađivanje ideje, dogovore, timski rad, a ponekad sasvim slučajno, djeci se pruža iznimno zanimljiv i inovativan način igre.

Ključne riječi: igra, kreativnost, okružje, pejzažna umjetnost, prirodni materijali

Through Play to Art - Land Art (Landscape Art)

Ivana Sertić

Abstract

Play is children's main activity that has a special and important place in their lives. For a child, play is not just a fun time, but the best and most effective tool for acquiring knowledge and developing numerous abilities and skills. The richer and more diverse and imaginative the child's play is, the more successful and advanced their development will be. Children's creativity can be inspired and developed by play, as well as preschool teachers who create stimulating spatial and material environment that motivates and inspires children to play. The spatial and material environment where children spend their time every day is usually a crucial factor which determines whether children's creativity will develop or stagnate. An environment filled with interesting natural materials invites children to engage in imaginative play which provides them with the opportunity to develop almost all their senses. Offering children ready-made toys that come with predefined play patterns does not contribute to the creative process.

Land Art, an artistic movement that has become increasingly widespread and significant, provides children with the opportunities to spend time outdoors and play with natural materials like sand, twigs, leaves, stones and other natural elements. Exploring the environment stimulates the development of imagination, communication skills, critical thinking, social competence, mutual respect, aesthetic sense, acquisition of mathematical concepts, spatial design and positive attitudes towards the environment and art. Using the natural materials they have found while playing outdoors and combining them in play in new ways, with the freedom to experiment independently, teachers can help children develop their imagination and creativity. This is important because it is well-known that creativity is one of the most desirable human traits in the modern world.

In its essence, Land Art is an artistic theme, but through visual art, one can also engage mathematical, speech development, exploratory and musical activities, thereby influencing the child's overall development. Creating pictures, sculptures, and mosaics outdoors, sometimes through a carefully planned process with elaborated ideas, arrangements, teamwork, and sometimes just by accident, provides children with an exceptionally interesting and innovative way to play.

Keywords: environment, creativity, Land Art, natural materials, play

Važnost čitanja od najranije dobi

Monika Kostanjevac
Nikolina Marđetko

Sažetak

Djeci je važno čitati od najranije dobi jer to pomaže djetetu u razvoju opažanja, promatranja, pozornosti, pamćenja, mišljenja i logičkoga zaključivanja. Isto tako, bogati djetetov rječnik i pomaže u razvoju predčitalačkih vještina. Pridonosi motivaciji za samostalno čitanje i pomaže djetetu da zavoli knjigu.

Slikovnica, njezina kvaliteta, tekst i ilustracije važne su u razvoju različitih dječjih kompetencija. Prva je slikovnica najčešće ispričana samo u slikama koje dijete razgledava, prepoznaje, imenuje i priča o njima. Kvaliteta slikovnice procjenjuje se prema kriterijima ilustracija i teksta te njihove usklađenosti. Tekst slikovnice treba biti prilagođen djetetovoj sposobnosti razumijevanja poruke koju prenosi, zanimljiv i pisan djetetu razumljivim jezikom. Ilustracije trebaju biti jednostavne, estetski vrijedne, skladnih boja, realne, s manje detalja za mlađu djecu, a bogatije i složenije za stariju djecu. Slikovnica ima važnu ulogu u razvoju kompetencija, i to osobne, socijalne i građanske kompetencije, matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju i tehnologijama, komunikacije na materinskom i stranom jeziku te u razvoju interkulturalizma. Naglasak je na važnosti integrativnoga načina učenja i uvažavanju cjelovitosti djetetova razvoja te širenju svojega znanja i razvoju socijalnih vještina.

U završnom dijelu izlaganja bit će prezentirani primjeri dobre prakse uključenosti u Međunarodni projekt *Naša mala knjižnica* u organizaciji IBIS grafike. Tijekom projekta djeca su se upoznala sa zanimanjima: pisac, ilustrator/ica, knjižničar/ka. Projektom su promovirana kvalitetna djela hrvatskih i stranih autora i ilustratora te se poticala čitalačka navika kod djece.

Ključne riječi: čitanje, projekt *Naša mala knjižnica*, razvoj kompetencija, slikovnica

The Importance of Reading from an Early Age

Monika Kostanjevac
Nikolina Marđetko

Abstract

It is important to read to children from an early age because it helps in the development of their perception, observation, attention, memory, thinking and logical reasoning. It also enriches the child's vocabulary and supports the development of pre-reading skills. Moreover, it contributes to motivation for independent reading and helps children develop a love for books. Picturebooks, their quality, text and illustration, are also important in the development of various children's competences. The first picturebooks are usually told only through pictures that children look at, recognize, name and talk about. The quality of a picturebook is assessed according to the criteria based on illustrations and text as well as their compatibility. The text of the picturebook should be adapted to the child's ability to understand the message it conveys, it should be interesting and written in a language the child can easily understand. The illustrations should be simple, aesthetically valuable, harmoniously coloured, realistic, with fewer details for younger children, and richer and more complex for the older ones. Picturebooks play an important role in the development of numerous competences, especially personal, social, civic and mathematical competence, as well as basic competences in science and technology, communication in the mother tongue and foreign language, and in the development of interculturalism. The emphasis is placed on the importance of an integrative approach to learning and respecting a child's holistic development, as well as the expansion of knowledge and the development of social skills. In the final part of the presentation, examples of good practice from the participation in the International Project *Naša mala knjižnica / Our Little Library*, organized by *IBIS Grafika* will be presented. During the project, children were introduced to various professions such as a writer, an illustrator and a librarian. The project promotes quality works by Croatian and foreign authors and illustrators and encourages the development of children's reading habits.

Keywords: development of competences, picturebook, *Naša mala knjižnica / Our Little Library* project, reading

Igrom i istraživanjem do novih spoznaja

Sanda Buljat,
Vedrana Marković

Sažetak

Učestala dječja pitanja: što, kako i zašto se nešto zbiva te prirodna djetetova potreba za istraživanjem i razumijevanjem svijeta koji ga okružuje, vođena znatiželjom, potakla su cijeli niz eksperimentalnih aktivnosti u našoj skupini. Primjenom raznovrsnih i zanimljivih sadržaja i oblika tražili smo odgovore na pitanja i tako potakli djecu na stvaranje strategija vlastitoga učenja i mišljenja u području znanstvene pismenosti. Promišljanje o načinima rješavanja problema dovodi do nadogradnje postojećih znanja, povezivanja novih znanja s prethodnim iskustvima i stjecanja novih znanja i iskustava pri čemu posebno dolazi do izražaja socijalna dimenzija učenja. STEM područje predstavlja važan obrazovni koncept kojem je ključno obilježje integracija uz naglasak na interdisciplinarno učenje. Uvođenje djece u STEM područje od najranije dobi suvremena je metoda koja se primjenjuje jer su razne studije pokazale da se odnos prema STEM znanostima oblikuje u vrlo ranoj dobi. Provedenim aktivnostima poticale smo istraživački duh djece i zanimanje za znanost od najranije dobi. Najznačajnija i najvrjednija postignuća svakako su pozitivni doživljaji i iskustva djece i roditelja. Dobrobiti za dijete očituje se u pozitivnim promjenama ponašanja većine djece u skupini veću međugrupnu otvorenost, bolju međusobnu povezanost i kvalitetniju suradnju s drugima u našoj maloj zajednici-vrtiću, ali i u osobnom rastu i profesionalnoj afirmaciji nas odgojiteljica.

Ključne riječi: igra, istraživanje, znanstvena pismenost

Learning and Exploring through Play

Sanda Buljat,
Vedrana Marković

Abstract

Children's frequent questions - what, how and why something happens combined with their natural need to explore and understand the world around them, driven by curiosity, have prompted a whole series of experimental activities in our kindergarten group. By using various engaging activities, we sought answers to their questions thus encouraging children to develop strategies for their own learning and thinking in the field of scientific literacy. Children's frequent questions and reflections on how to solve problems has led to the enhancement of the existing knowledge, the connection of new knowledge with previous experiences, and the acquisition of new knowledge and experiences, bringing the social dimension of learning to the fore. The STEM field represents an important educational concept, where the key feature is integration and interdisciplinary learning. Introducing children to the STEM field from an early age is a modern method, applied because various studies have shown that the attitudes towards STEM subjects are formed at a very early age. Learning science through experience is an effective method to encourage children's exploration skills, curiosity and interest in STEM subject from an early age. The most significant and valuable achievements are certainly positive experiences of both the children and their parents. Some of the benefits are positive changes in the behaviour of most of the children in the group, greater openness among groups, better mutual collaboration in our kindergarten and the teachers' personal growth and professional affirmation.

Keywords: exploration, play, scientific literacy

Uloga igre u djetetovu razvoju

Valentina Benotić
Ivana Sedak
Marinela Kermeci

Sažetak

Igra je najprirodnija, spontana djetetova aktivnost – medij preko kojega ono usvaja znanja i usavršava vještine. Kako bi dijete razvilo svoje potencijale, potrebna mu je poticajna okolina koja omogućava djetetu intrinzično učenje, istraživanje, otkrivanje tijekom igre. Suvremeni humanističko-razvojni kurikulum nije moguće planirati unaprijed, on se gradi *u hodu*. Stoga se naglasak stavlja na interese i potrebe djece, odnosno na proces, a ne na rezultat aktivnosti koju odgojitelj nudi djetetu. Odgojitelj je odgovoran za kreiranje kvalitetne odgojno-obrazovne prakse imajući pritom na umu sve aspekte djetetova razvoja. Primjeri iz prakse DV *Budućnost* pokazat će koja nova znanja i vještine djeca rane dobi u Montessori jaslicama u programu ranoga učenja engleskoga jezika te djeca starije skupine redovnoga programa stječu igrajući se. Svima je zajedničko to da u poticajnoj okolini igra predstavlja idealno sredstvo učenja te potiče cjelokupan dječji razvoj.

Ključne riječi: dječji razvoj, odgojitelj, poticajna okolina, suvremeni kurikulum, znanja i vještine

The Role of Play in Child Development

Valentina Benotić
Ivana Sedak
Marinela Kermeci

Abstract

Play is the most natural and spontaneous activity for a child - a medium through which children acquire knowledge and improve their skills. In order for children to develop their potentials, they need a stimulating environment that enables intrinsic learning, exploration and discovery through play. The modern humanistic and developmental curriculum cannot be planned in advance, it is built "on the fly". Therefore, the emphasis is placed on the interests and needs of the child, that is, on the process, rather than on the result of the activity that the preschool teacher offers to the child. The preschool teacher is responsible for creating a high-quality nurturing and educational practices, keeping in mind all aspects of a child's development. Best practice examples from the *Budućnost* (Future) kindergarten will show how very young children in Montessori nurseries in the early English language learning programme and the children from the older group in the regular programme acquire new knowledge and skills through play. What they all have in common is that in a stimulating environment, play represents the ideal "means" of learning and encourages the overall development of the child.

Keywords: child development, knowledge and skills, modern curriculum, preschool teacher, stimulating environment

Poticanje povezanosti s prirodom djece rane i predškolske dobi

Iva Knežević
Nikolina Ogresta

Sažetak

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (MZOS, 2015) jedna od temeljnih vrijednosti jest odgovornost prema sebi, drugima, općem društvenom dobru i prirodi. Sustavno potičući djecu i omogućavajući im slobodu izbora aktivnosti, sadržaja i prostora, promiče se razvoj djetetovih sposobnosti. Djeca mogu konstruktivno i proaktivno sudjelovati i doprinijeti životu svoje zajednice. Uz održivi razvoj vezan je pojam okoliša koji podrazumijeva sve što nas okružuje, a to je prostor u kojem dijete živi, osjeća, razvija se, igra se i uči (Anđić, 2022).

U ovom radu prikazan je projekt čiji su ciljevi podizanje svijesti o važnosti pčela u našem okolišu i upoznavanje s pčelarskim zanimanjem. Projektni pristup jedan je od načina kako možemo poticati istraživački duh i razvoj kritičkoga razmišljanja djece rane i predškolske dobi. Djeca su imala priliku učiti kroz susret s umjetničkim djelima, književnim tekstovima, igre uloga, sadnje cvijeća te korištenjem raznih digitalnih alata poput *EASI-SCOPE* digitalnog mikroskopa, *Canve*, *Padleta*, *Answergardena*, *WordClouda*, *Jigsawplaneta*, *Animal 4Da*, *Wordwalla*, *Quizizza*, *Learningapps*, *Mosicallly* te *Emazea*.

Završetak projekta daje uvid u snažan dojam ostavljen na djecu koja su stekla nova znanja o pčelama te njihovoj važnosti za okoliš i društvo. Rezultati provedenih anketa ukazali su na to da su djeca, ali i odrasli, upoznali morfologiju i fiziologiju pčela, njihovu važnost za okoliš i društvo te razumijevanje važnosti pčela u ekološkoj ravnoteži.

Ključne riječi: odgovornost, održivi razvoj, pčele, učenje na otvorenom

Encouraging Connection with Nature for Early Childhood and Preschool-Aged Children

Iva Knežević
Nikolina Ogresta

Abstract

According to the National Curriculum for Early Childhood and Preschool Education (MZOS, 2015), one of the fundamental values is the responsibility towards oneself, others, the common good and nature. By continuously encouraging children and allowing them the freedom to choose activities, content and space, the development of child's abilities is promoted. Children can constructively and proactively participate in and contribute to the life of their community. The concept of the environment is associated with sustainable development, which includes everything that surrounds us, i.e. the environment where a child lives, feels, develops, plays and learns (Anđić, 2022). This paper presents a project aimed at raising awareness of the importance of bees in our environment and introducing children to the profession of beekeeping. The project approach is one way to foster the investigative spirit and the development of critical thinking in early childhood and preschool-aged children. The children had the opportunity to learn through artwork, literature, role playing, planting flowers and using various digital tools such as the EASI-SCOPE digital microscope, Canva, Padlet, Answergarden, WordCloud, Jigsawplanet, Animal 4D, Wordwall, Quizizz, Learningapps, Mosically and Emaze. The completion of the project provided an insight into the strong impression left on the children, who gained new knowledge about bees and their importance for the environment and society. The results of the conducted surveys indicated that children, as well as adults, learned about the morphology and physiology of bees, their importance for the environment and society, and they now understand the importance of bees in the ecological balance.

Keywords: bees, outdoor learning, responsibility, sustainable development

Igrom osvajamo svemirska prostranstva

Renata Jurić

Sažetak

Jedan od osnovnih načina kako dijete upoznaje svijet oko sebe jest igra. Ona je najvažnija aktivnost u vrijeme djetinjstva pomoću koje dijete isprobava, uči te razvija svoje vještine i potencijale. Važnu ulogu ima poticajno okruženje koje stvara odgojitelj, a ono potiče dječju autonomiju, odnosno djetetovu sposobnost da se uključi i da se u igri zadrži bez stalne prisutnosti odgojitelja. Istraživački projekt o svemiru potaknula je dječja znatiželja o astronautima. Slušanje dječjih razgovora i bilježenje njihovih izjava pomoglo je u osmišljavanju aktivnosti te pripremanju materijalnoga okruženja koje će kasnije biti poticajno za igru i istraživanje. Naglasak je stavljen na učenje tijekom igre, manipuliranja, stvaranja i izražavanja. Cilj projekta bio je zadovoljiti dječji interes o astronautima, svemirskim tijelima i svemirskom prometu. Planiranim aktivnostima u projektu, djeci su se željeli ponuditi raznovrsni kreativni oblici izražavanja papirom, kartonom, bojom, ljepilom, kamenjem, pijeskom te drugim neoblikovanim materijalima. Ponuđene aktivnosti bile su usmjerene na razvoj taktilne i vizualne percepcije te poticanje djece na promišljanje o važnosti očuvanja planeta Zemlje. U suradnji s roditeljima prikupljen je pedagoški neoblikovani materijal kojim je opremljen svemirski centar u sobi dnevnoga boravka. Djeca su se spontano igrala stvarima i materijalima iz svojega okruženja, stvarala i kombinirala. Dodavanjem novih sredstava i materijala, proširivao se dječji interes, mijenjao se tijekom istraživanja, ali i sama igra, prateći razvojne mogućnosti djece. U radu je prikazana dječja igra i tijekom aktivnosti koji je omogućio djeci da zadovolje svoju znatiželju o temi astronauta i svemira, a odgojiteljima i roditeljima da prošire svoja znanja i spoznaju nove mogućnosti igre i učenja.

Ključne riječi: igra, istraživanje, svemir

We Conquer the Vastness of Space through Play

Renata Jurić

Abstract

One of the basic ways a child gets to know the world around them is through play. It is the most important activity during childhood through which the child experiments, learns and develops their skills and potentials. An important role is played by the stimulating teacher created environment, which fosters the child's autonomy, i.e. the child's ability to get involved and stay immersed in play without the constant presence of the teacher. Our research project about space was sparked by children's curiosity about astronauts. Listening to the children's conversations and recording their statements helped us to design the activities and prepare the material environment that later became stimulating for play and exploration. The emphasis was put on learning while playing, manipulation, creation and expression. The goal of the project was to satisfy children's interest in astronauts, celestial objects and space travel. Through planned activities in the project, we aimed to provide children with a variety of creative forms of expression using paper, cardboard, paint, glue, stones, sand and other loose parts. The offered activities were meant to encourage the development of tactile and visual perception and encourage children to think about the importance of preserving planet Earth. In cooperation with parents, we collected loose parts to equip the space centre in the kindergarten room. Children spontaneously played with items and materials from their environment, creating and combining them. By adding new resources and materials, children's interests expanded, the course of research changed, but so did the play itself, in accordance with the children's developmental abilities. This presentation demonstrates children's play and the course of activities that enabled children to satisfy their curiosity about the topic of astronauts and space, while providing teachers and parents with an opportunity to expand their knowledge and learn about new possibilities of play and learning.

Keywords: exploration, play, space

Mislim, činim, živim zeleno

Marija Mišković
Nina Šuštić

Sažetak

Igra je osnovna djetetova aktivnost kojom ono zadovoljava svoje potrebe za kretanjem, socijalizacijom te spoznajnim izazovima. Projektni rad djeci omogućuje najbolji pristup igri tijekom istraživanja i uranjanja u temu koja ih zanima. U planiranju i realizaciji projekta osim o dječjim interesima, promišljalo se o građanskim kompetencijama djece. Zaključeno je da se one ne ostvaruju samo u odgojnoj komponenti rada, već i na razini vrtića kao demokratske institucije u kojoj vladaju suradnički odnosi s djecom, među odgojiteljima i stručnim službama te među zaposlenima i roditeljima, između vrtića i zajednice. Predstavljeni projekt daje primjer uspješnoga, zajedničkoga učenja tijekom igre te sretnoga suživota u vrtiću i lokalnoj zajednici.

U današnjem vremenu sedentarnoga načina života i pojačane digitalizacije pojedinca kao i cijeloga društva, naša su djeca uz pomoć odraslih i vršnjaka prikazala koliko je stvarna igra kvalitetnija i zdravija za cjelokupno zdravlje organizma od umjetne, online igre. Promatranjem i slušanjem dječjih razgovora uvidjeli smo kako današnja djeca imaju veliko znanje o korištenju interneta, služenju s raznim digitalnim aplikacijama i igranju videoigara u kojima grade gradove, održavaju farme voća i povrća, grade svjetove. U isto vrijeme, vrlo se malo kreću, kratko borave na svježem zraku, odbijaju konzumirati salate i voćne užine te imaju nizak stupanj razvoja radnih, praktičnih i samostalnih navika. Uočeno je da je današnja suvremena igra u kojoj bitno izostaje prirodno djetetovo kretanje drugačija od tradicionalne dječje igre. Boraveći svakodnevno s djecom na zraku u dvorištu dječjega vrtića i oko njega zajedničkim promišljanjem prisutne djece iz dvije odgojne skupine djeca su dobila ideju urediti mali prostor na kraju vrtićkoga dvorišta. Djeca poučena iskustvom od kuće došla su na ideju stvaranja eko vrta. Aktivnosti za razvoj projekta planirala su djeca, a svaka aktivnost nadograđivana je na aktivnost prije te se kao takav projekt razvijao izravnim dječjim činjenjem i sudjelovanjem. Prikazat će se kako smo poticale djecu na povezivanje s prirodom uz pojašnjavanje važnosti razvoja radno praktičnih navika. Prikazat ćemo aktivnosti kojima djeca kroz igru postaju aktivni, odgovorni građani osposobljeni za život u demokraciji njegujući partnersku suradnju s roditeljima, lokalnom zajednicom i vrtićkim kolektivom.

Ključne riječi: ekologija, igra, održivost, recikliranje, zajednica

I Think, I Do, I Live Green

Marija Mišković
Nina Šuštić

Abstract

Play is a child's basic activity that enables them to satisfy their needs for movement, socialization and cognitive challenges. Through exploration and immersion in the topic that interests them, project-based work gives children the best access to play. While planning and implementing this project, in addition to considering children's interests, we were also guided by the idea that children's civic competences need to be developed. It was concluded that these competences are not only achieved as part of the educational aspect of our work but also within the kindergarten as a democratic institution, where collaborative relationships exist with children, among teachers and professional staff, and among employees and parents as well as between the kindergarten and the broader community. The project we present is an example of successful, joint learning through play and harmonious coexistence in the kindergarten and the local community.

In today's time of prevalent sedentary lifestyle and increased digitization affecting individuals and the society as a whole, our children, with the help of adults and peers decided to say: "Stop!" and show how much healthier and more valuable real play is for their overall well-being compared to artificial online play. By observing and listening to children's conversations, we saw that they possess extensive knowledge about using the internet and various digital applications as well as playing video games in which they build cities, maintain fruit and vegetable farms and build worlds. At the same time, they move very little, spend little time outdoors, refuse to eat salads and fruit snacks and their work habits, practical and independence skills are very limited. It has been observed that modern play, which lacks the child's natural movement, is different from traditional children's play. Spending time outdoors in the kindergarten yard and the surrounding areas every day, children from two educational groups, through joint reflection, had an idea to organize a small area at the end of the kindergarten yard. Drawing on their home experience, they proposed creating an eco-garden. The children planned the activities for the development of the project, and each activity built upon the previous one, thereby enabling the project to develop through children's actions and direct participation. We will show how we encouraged children to connect with nature by raising awareness of the importance of developing practical work habits. We will also present the activities which, through play, enable children to become active, responsible citizens prepared to live in a democracy, pursuing a healthy partnership with their parents, the local community and the kindergarten staff.

Keywords: ecology, play, sustainability, recycling, community

Mravlji Interliber

Matea Radoš
Jasna Mutić

Sažetak

Čitanje djeci u ranoj i predškolskoj dobi donosi za njih brojne dobrobiti. Djetetov susret s knjigom otvara mu svijet mašte, upoznaje ga s pisanim jezikom, bogati mu rječnik, potiče razvoj spoznaje, povezuje ga s osobom koja mu čita i stvara pozitivne osjećaje. Upravo navedeno je poticaj za kreiranje i bogaćenje prostora poticajima koji djetetu omogućuju interakciju sa slikovnicama i pričama. Projekt *Mravlji interliber* proveden je u predškolskoj grupi *Mravi*. Cilj projekta bio je omogućiti djeci istraživanje pisanoga i ilustriranoga sadržaja prikazanoga u slikovnicama i pričama. Kao dodatni cilj javlja se usmjerenost na razvijanje rituala zajedničkoga čitanja roditelja i djece u obiteljskom okružju, potičući navike i pripremu za nadolazeće školske obveze. Projekt je započeo sklopom aktivnosti pod nazivom *Pričalica*. Svako dijete dobilo je po jednu priču koju bi s roditeljima čitalo kod kuće dulji period, a zatim prepričavalo u grupi uz materijale koje je pripremilo s roditeljima. Jedna od aktivnosti bila je izrada iskaznica za *Mravlju knjižnicu*. Knjižnicu smo opremili pričama i slikovnicama iz Županijskog bibliobusa koji bi obilazio naše mjesto. U dogovoru s roditeljima, djeca su posudila i svoje slikovnice grupi te se tako poticalo djecu na dijeljenje kao i na čuvanje tuđih stvari. Svakodnevno su se posuđivale slikovnice i djeca su redovno izvještavala o tome što su čitali, što im se svidjelo ili nije. U tom kontekstu uključili smo i roditelje u sam rad našeg *Interlibera*. Ugostili smo šest roditelja koji su došli čitati slikovnice djeci te pripremili tematske aktivnosti. Roditelji su dobivali prijedloge slikovnica prema temama koje su bile aktualne u grupi te ih se usmjeravalo na važnost čitanja djeci putem pripremljenih brošura na oglasnoj ploči. Svaka nova aktivnost dodatno je potakla dječju zainteresiranost i veselje prilikom čitanja. Također, u vrtiću je gostovala i interaktivna predstava *U društvu sa srećom* čija se radnja odvija u *Pričosvijetu*.

Provedene aktivnosti imale su značajan utjecaj na samopouzdanje djece, na razvoj pozitivnih navika čitanja, na bolje razumijevanje novih tekstova i logičko razmišljanje te na samo ophođenje prema knjizi kao mediju.

Ključne riječi: čitalačke navike, čitanje, obitelj, priča, slikovnica

Ant Interliber

Matea Radoš
Jasna Mutić

Abstract

Reading to early childhood and preschool-aged children brings numerous benefits for them. A child's encounter with a book opens up a world of imagination, introduces them to written language, enriches their vocabulary, encourages cognitive development, connects the child with the person reading to them and creates positive feelings. These benefits have been an incentive for creating and enriching the kindergarten with stimuli that enable children to interact with picturebooks and stories. The project "Ant *interliber*" was carried out in the preschool group "Ants". The goal of the project was to enable children to explore the written and illustrated content presented in picturebooks and stories. Additionally, the project focused on developing a ritual of shared reading between parents and children in the family environment, encouraging reading habits and preparing children for upcoming school obligations. The project started with a set of activities called *Pričalica* (eng. Storyteller). Each child was given one story to read at home with their parents for a longer period of time, and then retell it in the group along with the materials they prepared with their parents. One of the activities included making library cards for the Ant library. We equipped the library with stories and picturebooks from the county bookmobile that visited our town. In agreement with their parents, the children also lent their picturebooks to the group, thus encouraging the children to share as well as to take care of other people's belongings. Picturebooks were borrowed every day, and the children regularly reported what they had read, what they liked or did not like. In this context, we also included parents in the activities related to our *Interliber*. We hosted six parents who came to read picturebooks to the children and prepared themed activities. Parents were given picturebook suggestions according to the topics that were current in the group, and they were guided on the importance of reading to children through brochures displayed on the bulletin board. Each new activity further stimulated children's interest and joy during reading. The kindergarten also hosted an interactive play "In the company of happiness", which takes place in a fictional world called "*Pričosvijet*" (eng. Storyland).

The activities carried out had a significant impact on children's self-confidence, the development of positive reading habits, better understanding of new texts as well as logical thinking, and the overall approach to books as a medium.

Keywords: reading habits, reading, family, story, picturebook

Različiti, a isti

Martina Kovačević

Sažetak

Projekt *Različiti, a isti* potaknut je upisom dječaka s Downovim sindromom u skupinu. Djeca su prihvatila novoga prijatelja, ali su primijetila različitost i pokazala interes za isto. Cilj projekta bio je proširiti spoznaju o različitosti među ljudima povezanim s određenim poteškoćama, ograničenjima i smanjenim sposobnosti. Prezentacija projekta obuhvaća cilj i zadaće te aktivnosti koje su bile usmjerene prema razvoju senzibiliteta i tolerancije prema različitosti. Obrazovna dobrobit projekta najviše se odrazila na socioemocionalni razvoj djece u skupini. Također, poticanjem spoznajnoga razvoja djece u skupinu dovelo je do razumijevanja i prihvaćanja mogućnosti i ograničenja dječaka s Downovim sindromom. Prilagođavanjem igre prema dječakovim mogućnostima djeca su se senzibilizirala i potakla na promišljanje o važnosti prihvaćanja mogućnosti svakog pojedinca da sukladno sa svojim mogućnostima sudjeluje u zajedničkim aktivnostima. Ovakve aktivnosti potakle su djecu da osmisle kako mogu pomoći osobi koja ima određena odstupanja u razvoju, posebice prijatelju u skupini.

Ključne riječi: tolerancija, prihvaćanje, odstupanja u urednom razvoju, Downov sindrom

Different, yet the Same

Martina Kovačević

Abstract

The *Different, yet the same* project was motivated by the enrolment of a boy with Down syndrome into the group. The children accepted their new friend, but they noticed his differences and showed interest in understanding them. The goal of the project was to broaden children's knowledge about diversity among people with certain difficulties, limitations and reduced abilities. The presentation of the project includes the objectives, tasks, and activities aimed at developing sensitivity and tolerance towards diversity. The educational benefits of the project were mostly reflected in the socio-emotional development of the children in the group. Also, by stimulating the cognitive development of the children in the group, the project contributed to an understanding and acceptance of the abilities and limitations of the boy with Down syndrome. By adapting play to fit the boy's abilities, the children were sensitized and encouraged to think about the importance of accepting each individual's ability to participate in shared activities in accordance with their limitations. Such activities encouraged the children to think of ways to help a person with some deviations from typical development, especially a friend in the group.

Keywords: tolerance, acceptance, deviations from typical development, Down Syndrome

Putovanje u svemir

Nikolina Badrić

Sažetak

Projekt je započet inicijativom djece, njihovom prirodnom znatiželjom za stvari i pojave koje se događaju u njihovoj okolini. Cilj projekta bio je spoznati svemir, planete u Sunčevom sustavu, meteore, rakete, te im raznim materijalima omogućiti znanja i predodžbe u skladu s njihovom dobi. Ostvarivanju navedenih ciljeva prethodi provjera trenutačnoga znanja djece o svemiru i što o njemu misle. Prezentacijom će se prikazati cilj i zadaće projekta, ulogu odgojitelja te na kraju ishode samog učenja. Naglasak je stavljen na proces učenja tijekom igre, manipuliranje, stvaranje, razgovor i izražavanje. Ponuđene aktivnosti djecu su potakle na crtanje, bojanje, izrađivanje rakete i svemirske postaje, kaciga i slično. Djeca su imala priliku istraživati razne dostupne materijale, plesala su i pjevala pjesme o svemiru i planetu Zemlja. Interes djece za temu odrazio se u njihovom aktivnom participiranju u svim aktivnostima. Ishodi projekta za dijete su upoznavanje sa zanimanjem astronaut, nabranje svih planeta u Sunčevom sustavu, koji je planet najveći, a koji najmanji, što je Mliječna staza, što crna rupa, te su obogatili svoj rječnik novim pojmovima.

Ključne riječi: planeti, spoznaja, Sunčev sustav

Space Travel

Nikolina Badrić

Abstract

The project was initiated by the children and motivated by their natural curiosity about the things and phenomena happening in their environment. The objective of the project was to introduce children to the universe, planets in the Solar System, meteors, rockets, etc. We also used different educational techniques and materials to foster the acquisition of knowledge and representations of these concepts, in accordance with children's age. Before the project started, children's background knowledge about the space and their attitudes were assessed. The presentation will show the objective and tasks of the project, the role of the teacher and learning outcomes. The emphasis is on play-based learning, object manipulation, creation, conversation and expression. The activities that were offered encouraged children to draw, colour, build a rocket and a space station, helmets and more. The children had the opportunity to explore various materials that were available, they could express themselves through dance and singing songs about space and planet Earth. Children's interest in the topic was reflected in their active participation in all activities. The project outcomes for the children included learning about the profession of an astronaut, naming all the planets in the Solar System, identifying the largest and the smallest planet, understanding what the Milky Way and the black hole are, and enriching their vocabulary.

Keywords: cognition, planets, Solar System

Igra na zraku/otvorenom

Snježana Kovačićek
Sanja Sajko

Sažetak

Igra je potreba i najvažnija aktivnost djece. Igrajući se djeca zadovoljavaju svoje potrebe, uče i usvajaju nove vještine. Igra na otvorenom nudi mnoge dobrobiti djeci i njihovom cjelovitom razvoju. U vanjskom poticajnom okružju dijete postaje motiviranije za igru i učenje te lakše ostvaruje komunikaciju s drugom djecom. Također, prostor na otvorenom nudi neograničeni potencijal za učenje i istraživanje potičući djecu na samostalno rješavanje problema. Igra na otvorenom prostoru i raznolike prilike za igru pozitivno djeluje na socioemocionalni, tjelesni i spoznajni razvoj kao i na socijalnu integraciju. Uloga odgojitelja u igri na otvorenom podrazumijeva osiguravanje poticajnoga okružja koje djetetu pruža mogućnosti istraživanja i napredovanja u interakciji s okolinom. Igra na otvorenom, osobito u raznovrsnim prirodnim okružjima, važna je i za razvoj motoričkih sposobnosti. Također, pozitivno djeluje i na razvoj socijalnih vještina potiče društveni i moralni razvoj, omogućuje samostalno učenje, omogućuje jačanje i usavršavanje naučenih vještina te potiče samopouzdanje. Prema potrebama djece, povratak prirodi je potreba boljega razumijevanja i zaštite prirode, ali i stvaranja kvalitetnijega djetinjstva ispunjenoga raznovrsnijim igrama punim prirodnih elemenata te kreativnoga, slobodnoga i iskustvenoga učenja.

Ključne riječi: cjelovit razvoj, igra na otvorenom, igra u prirodnom okružju, uloga odgojitelja

Outdoor Play

Snježana Kovačiček
Sanja Sajko

Abstract

Playtime is a necessity for all children, and their most important activity. Through play, children satisfy their needs, learn and acquire new skills. Outdoor play offers many benefits for children and their holistic development. In a stimulating outdoor environment, the child becomes more motivated to play and learn, and it is easier for them to communicate with other children. Also, outdoor space offers unlimited potential for learning and exploration, encouraging children to solve problems independently. Outdoor playtime and endless play possibilities positively affect the child's socio-emotional, physical and cognitive development, as well as social integration. The role of the teacher in outdoor play involves creating a stimulating environment that provides the child with opportunities to explore and progress through their interaction with the environment. Outdoor playtime, especially when considered in various natural settings, is also important for the development of children's motor skills. In addition, it has a positive effect on the development of social skills, encourages social and moral development, enables independent learning, strengthens and refines the learned skills, and promotes self-confidence. According to children's needs, returning to nature is necessary for a better understanding and protection of nature, but also for the creation of a higher quality childhood filled with more diverse games which incorporate natural elements and creative, free and experiential learning.

Keywords: holistic development, outdoor play, play in the natural environment, teacher's role

Kako participacija roditelja i društvene zajednice u radu odgojno-obrazovne skupine obogaćuje djetetov igrovni kontekst

Sibila Vrbanić
Martina Čustović

Sažetak

Uzmemo li u obzir da je igra osnovna aktivnost djeteta te da se i učenje odvija tijekom igre, ne možemo zanemariti okružje u kojem se ona odvija. Sadašnje vrijeme je vrijeme institucionalnoga odrastanja, najčešće obilježeno nedostatkom vremena roditelja da aktivno sudjeluju u igri i odgoju djeteta, ali i u radu odgojno-obrazovnih institucija. Partnerstvo odgojitelja s roditeljima kao i sa širom društvenom zajednicom predstavlja vrijednosno uporište Nacionalnog kurikulumu ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja (MZOS, 2015). Stoga je važno kontinuirano ga poticati što zahtijeva dodatno zalaganje odgojitelja. Prezentacija je usmjerena na prikaz primjera dobre prakse kao mogućnosti unaprjeđena kvalitete igrovnoga konteksta, potičući suradnju odgojitelja i roditelja. Uvažavajući uočene interese i potrebe djece, realizirano je niz aktivnosti i time obogaćen izvedbeni kurikulum skupina. Naglasak je na važnosti aktivne uloge svih sudionika odgojno-obrazovnoga procesa, prije svega djeteta, odgojitelja, ali i roditelja te institucija lokalne zajednice. Djetetova igra nakon provedenih aktivnosti postaje bogatija, sadržajnija te se pretvara u cijele sklopove igrovni aktivnosti. Kvalitetni suradnički odnosi imaju višestruke dobrobiti za dijete te razvijaju sve kompetencije za cjeloživotno učenje, a zadaća je odgojno-obrazovnih djelatnika osigurati socijalno poticajno okružje koje će sadržajno obogatiti njegovu svakodnevicu, a time i njegovu igru.

Ključne riječi: igra, partnerstvo s roditeljima, socijalno okružje

How Does the Participation of Parents and the Community in the Work of Educational Groups Enrich the Child's Play Context?

Sibila Vrban
Martina Čustović

Abstract

Play is a child's primary activity and learning takes place during play; therefore, we cannot ignore the environment in which it occurs. The contemporary times are marked by institutional upbringing, often characterized by parents' lack of time to actively participate in their child's play and upbringing, as well as in the work of educational institutions. The partnership of teachers, parents and the wider community represents a core value of the National Curriculum for Early Childhood and Preschool Education (MZOS, 2015). It is crucial to continuously foster this partnership, which requires additional commitment from teachers. This presentation focuses on showcasing examples of good practices as opportunities to enhance the quality of the play context by promoting cooperation between teachers and parents. By respecting the observed interests and needs of children, numerous activities were implemented, thereby enriching the group's curriculum. The emphasis is on the importance of the active role of all participants in the educational process, primarily the child, the teacher, but also the parents and local community institutions. As a result of these activities, children's play has become richer, more substantial, and has transformed into entire sequences of play activities. Quality cooperative relationships provide multiple benefits for the child and develop all the competences necessary for lifelong learning. The responsibility of the educational staff is to ensure a socially stimulating environment that will enrich the child's daily experiences and, consequently, their play.

Keywords: play, partnership with parents, social environment

Igra na otvorenom kao oblik istraživačkog učenja

Marija Johović

Sažetak

Igra na otvorenom ima važnu ulogu u dječjem razvoju. Kao oblik istraživačkoga učenja igra na otvorenom omogućava djeci da aktivno istražuju i otkrivaju svijet oko sebe izravnim iskustvom ispitujući svoje mogućnosti i tjelesne sposobnosti. Cilj je igre na otvorenom potaknuti istraživački duh kod djece i omogućiti im da razvijaju kreativnost i inovativnost. U igrama na otvorenom djeca uče iskustveno, povezuju se s prirodom, razvijaju samostalnost, samopouzdanje, odgovornost, međusobnu suradnju i timski rad, stječu nove vještine, usvajaju kompetencije i proširuju svoja postojeća znanja. Aktivnim sudjelovanjem djeca se prilagođavaju raznim problemskim situacijama, zajednički ih rješavaju, pronalaze rješenja i donose zaključke. Za provođenje igara na otvorenom izabran je prostor vrtićkoga dvorišta i obližnje šume. Tijekom provođenja planiranih aktivnosti vodila se briga o sigurnosti djece, o poštivanju i očuvanju prirode te o ravnopravnosti sve djece u sudjelovanju u igrama. Osmišljene igre za razvoj fine i grube motorike, koordinacije i ravnoteže utječu na tjelesni razvoj djece. U interakciji s prirodom izlazi na vidjelo dječja prirodna znatiželja jer postavljaju razna pitanja, isprobavaju, eksperimentiraju, uče na svojim greškama i postignućima, razvijaju kritičko mišljenje i donose odluke. Planiranim i provedenim raznovrsnim praktičnim aktivnostima poput vrtlarenja, proučavanja biljnoga i životinjskoga svijeta, građenja i konstruiranja prirodnim materijalima, djeca spoznaju činjenice o biljnom i životinjskom svijetu. Djeca su također i sami kreatori nekih igara prema vlastitim interesima i kako bi zadovoljili svoju znatiželju. Provođenje igre na otvorenom bitno pridonosi sveukupnom zdravlju i razvoju djece, poboljšava koncentraciju kod velikog broja djece te utječe na raspoloženje i opće zadovoljstvo svih sudionika.

Ključne riječi: istraživačko učenje, kreativnost, razvoj, spoznaja, timski rad

Outdoor Play as a Form of Exploratory Learning

Marija Johović

Abstract

Outdoor play has an important role in children's development. As a form of exploratory learning, outdoor play enables children to actively explore and discover the world around them through direct experience, testing their capabilities and physical abilities. The goal of outdoor play is to foster children's exploratory spirit and enable them to develop creativity and innovation. During outdoor play, children learn experientially, connect with nature, develop independence, self-confidence, responsibility, cooperation and teamwork, acquire new skills, gain competences and expand their existing knowledge. Through active participation, children adapt to various problem-solving situations, tackle them together, find solutions and draw conclusions. For outdoor play, we chose the area of the kindergarten yard and the nearby forest. During the implementation of the planned activities, attention was paid to children's safety, respect and preservation of nature, and equal participation of all children in play. The play designed for the development of fine and gross motor skills, coordination and balance positively impacts children's physical development. During their interaction with nature, children's natural curiosity came to light, they asked various questions, tried things out, experimented, learned from their mistakes and achievements, developed critical thinking and made decisions. Through a variety of planned and implemented practical activities such as gardening, studying plant and animal life, and building and constructing with natural materials, children learned facts about the plant and animal world. Children also created some games themselves according to their own interests and to satisfy their curiosity. Outdoor play significantly contributed to children's overall health and development, improved the concentration of many children and positively impacted the mood and general satisfaction of all participants.

Keywords: exploratory learning, creativity, development, cognition, teamwork

Poticanje razvoja socijalnih vještina kod djeteta s poremećajem iz spektra autizma u igrama s pravilima

Vida Cik
Tea Celić

Sažetak

Djetetova igra u ranoj i predškolskoj dobi važan je pokazatelj razvoja jer tijekom igre djeca usvajaju i razvijaju složene socijalne, spoznajne, jezične i motoričke vještine. U igrama s pravilima dijete uči pravila igre, prihvaća ih i poštuje, slijedi jednostavne rutine, uvježbava strpljivost, čekanje na red i uči prihvatiti pobjedu ili poraz. Iskustvom stečenim u igrama s pravilima dijete stupa u kontakte sa svojim vršnjacima te uči kako se ponašati prema drugima i kako primjereno izraziti svoje emocije. Djeca s poremećajem iz spektra autizma zbog atipičnih socijalnih interakcija i odstupanja u komunikacijskim razmjenama imaju teškoće u odgovaranju na socijalne zahtjeve okoline. Zbog smanjenoga dijeljenja interesa i nedostatka u neverbalnoj komunikaciji pokazuju teškoće u izražavanju emocija i najčešće oskudno se koriste gestama koje su uobičajene u komunikaciji. Često zbog toga imaju teškoće u stvaranju prijateljstava i pokazuju smanjen interes za igru s vršnjacima. Istovremeno djeca s poremećajem iz spektra autizma vole predvidljive rutine i pravila što društvene igre čini idealnima za učenje. Pravila pružaju osjećaj sigurnosti što djecu s poremećajem iz spektra autizma može dodatno motivirati u ponavljanju igre. U ovom radu prikazat će se slučaj dječaka s poremećajem iz spektra autizma koji igranjem igara s pravilima uz korištenje socijalnih priča, koje mu pomažu u razumijevanju i slijeđenju pravila, razvija socijalne vještine. Usvajanje socijalnih vještina u igrama s pravilima pomoglo je dječaku u ostvarivanju pozitivnih interakcija s vršnjacima, motiviralo ga je na igranje u društvu te smanjilo nepoželjne oblike ponašanja.

Ključne riječi: igra s pravilima, poremećaj iz spektra autizma, socijalne priče

Encouraging the Development of Social Skills in a Child with Autism Spectrum Disorder through Rule-Based Games

Vida Cik
Tea Celić

Abstract

A child's play in early childhood and preschool age is an important indicator of development because, during play, children acquire and develop complex social, cognitive, language and motor skills. In rule-based games, children learn the rules of the game, accept and respect them, follow simple routines, practice patience, wait for their turn and learn to accept winning or losing. Through the experience of rule-based games, children come into contact with their peers and learn how to behave towards others and how to appropriately express their emotions. Due to atypical social interactions and deviations in communication exchanges, children with autism spectrum disorder (ASD) have difficulties responding to the social demands of their environment. Because of the reduced sharing of interests and the lack of non-verbal communication, they show difficulties in expressing emotions, and usually rarely use gestures that are common in communication. Consequently, they often have difficulties in making friendships and show a reduced interest in playing with their peers. At the same time, children with ASD like predictable routines and rules, which makes social games ideal for learning. The rules provide a sense of security, which can further motivate children with ASD to repeat the game. This presentation will focus on the case of a boy with autism spectrum disorder who has developed his social skills by playing rule-based games and using social stories, which help him understand and follow the rules. The acquisition of social skills in rule-based games has helped the boy to achieve positive interactions with his peers, motivated him to participate in group play, and has reduced undesirable forms of behavior.

Keywords: rule-based game, autism spectrum disorder, social stories

Suradnjom vrtića i škole do kontinuiteta u odgoju i obrazovanju

Ivana Tominac Svilokos
Sanja Basta

Sažetak

Temeljno pravo svakog djeteta jest pravo na odgoj i obrazovanje, poticanje njegova cjelovitoga razvoja, odgoja i učenja te razvoja kompetencija, usklađeno s razvojnim karakteristikama svakog djeteta. Uloga je odgojno-obrazovnih ustanova i njihovih djelatnika osigurati uvjete za navedeno pravo na svim razinama djetetova odgoja i obrazovanja. Stoga je važna zadaća Nacionalnoga kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (MZOS, 2015) osigurati kontinuitet u odgoju i obrazovanju pomoću kvalitetne suradnje na različitim razinama odgojno-obrazovnoga (pod)sustava te partnerstva svih podsustava s obiteljima djece i lokalnom zajednicom. Kontinuitet u odgoju i obrazovanju zahtijeva povezivanje odgojno-obrazovnih (pod)sustava i djelatnika, osmišljavanje i realizaciju kvalitetnih programa suradnje i podrške koji će djetetu i obitelji olakšati prijelaz iz jednoga sustava u drugi. Iako se dječji vrtić i škola razlikuju u strategijama, metodama i oblicima rada tijekom odgojno-obrazovnoga procesa, povezuje ih zajednički cilj – dobrobit djeteta. Upravo je neujednačenost rada u vrtiću i školi jedan od razloga što se u praksi tek povremeno planiraju i organiziraju zajedničke aktivnosti za djecu. Kvalitetna komunikacija i suradnja vrtića i škole, odnosno odgojitelja i učitelja, preduhitrit će moguće izazove, strahove i barijere tijekom djetetova prijelaza iz vrtića u školu.

U prezentaciji će biti predstavljen primjer suradnje Dječjeg vrtića Sisak Stari i Osnovne škole 22. lipnja u Sisku nastale aktivnim promišljanjem i planiranjem odgojiteljica i učiteljica.

Ključne riječi: kontinuitet u odgoju i obrazovanju, partnerstvo, škola, vrtić

Cooperation of Kindergarten and School for Continuity in Education

Ivana Tominac Svilokos
Sanja Basta

Abstract

The fundamental right of every child is the right to education, encouraging his/her holistic development, upbringing and learning, as well as the development of competences, aligned with the developmental characteristics of each child. The role of educational institutions and their employees is to ensure the conditions for exercising this right at all levels of a child's upbringing and education. Therefore, the National Curriculum for Early Childhood and Preschool Education (MZOS, 2015) has an important task to ensure continuity in education through quality cooperation at different levels of the educational (sub)system, and the partnership of all subsystems with children's families and the local community. A prerequisite for the continuity in education is the connection of educational (sub)systems and kindergarten employees, the design, and implementation of quality cooperation and support programs that will facilitate the transition from one system to another for the child and his/her family. Although kindergartens and schools differ in strategies, methods, and forms of work implemented during the educational process, they share a common goal - the child's well-being. The inconsistencies between the approaches implemented in kindergartens and schools are one of the reasons why joint activities for children are only occasionally planned and organized in practice. Quality communication and cooperation between kindergartens and schools, that is, preschool and primary school teachers, may prevent potential challenges, fears, and barriers during the process of child's transition from kindergarten to school.

The presentation will demonstrate an example of cooperation between *Sisak Stari Kindergarten* and *22. lipnja Primary School in Sisak* resulting from the active reflection and planning by preschool and primary school teachers.

Keywords: continuity in education, kindergarten, partnership, school

Slikovnica i igra

Dijana Kadliček

Sažetak

Neupitna je važnost koju slikovnica ima u dječjoj igri. Igrajući se dijete upoznaje slike svijeta oko sebe, a slikovnica je zasigurno najbogatiji izvor pisane riječi i slike s kojim se dijete može susresti, a s kojim se igra od najranije dobi. Upravo u svom bogatstvu riječi i slike ona je djeci snažan poticaj koji obogaćuje njegov svijet i njegovu igru. Slikovnice ohrabruju maštanje i potiču kreativno mišljenje i tako bogate svakodnevnu dječju igru.

Prezentacijom se želi ukazati na važnost čitanja i igranja slikovnicama u vrtiću. Osim čitanja, preoblikovanje prostora i ponuda različitih poticaja omogućava djeci igranje igara koje potiču djetetov cjeloviti razvoj. Za stvaranje optimalnih uvjeta za djetetov cjeloviti razvoj, potrebno je uz pomno izabranu slikovnicu, osigurati i kvalitetno, strukturirano prostorno i materijalno okruženje u kojem će dijete svakodnevno biti u aktivnoj igri s bogatstvom različitih slika i materijala.

Rad je koncipiran u nekoliko koraka. Prvi korak je osvještavanje potrebe za mijenjanjem okruženja u skladu s potrebama i interesima djece, preoblikovanjem sobe dnevnoga boraka u naglašeni kutić *Naše male knjižnice*. Drugi korak su promišljeno izabrane slikovnice: Jan De Kinder *Moja baka*; Audra Baranauskaite, Lina Itagaki *Zvonko*; Iva Bezinović-Haydon *Gdje se skriva Vedran?*; Gulsah Yemen *Zvuk* i Alberto Lot *Uhvatio sam Gnoma*. Nadalje, na temelju praćenja interesa djece provedene su razne aktivnosti kako bi se u potpunosti mogli zadovoljiti djetetovi interesi. Treći korak odnosi na uključivanje roditelja i ostalih zaposlenika te vanjskih institucija.

Slikovnica je visoko interaktivni medij te podrazumijeva različite načine korištenja, a u radu će bili prikazani različiti načini uključivanja slikovnica u dječju igru.

Ključne riječi: dijete, okruženje, znanja, vrtić

Picturebooks and Play

Dijana Kadliček

Abstract

The importance of picturebooks in children's play is unquestionable. While playing, children become familiar with the images of the world around them, and the picturebook is surely the richest source of written words and pictures that a child can encounter, starting from the earliest age. Through its wealth of words and pictures, a picturebook provides children with a strong motivation which enriches their world and play. Picturebooks encourage imagination and foster creative thinking, thus enriching children's everyday play.

This presentation aims to indicate the importance of reading and playing with picturebooks in kindergarten. Besides reading, the transformation of space and provision of a variety of stimuli enables children to engage in play, which contributes to their holistic development. To create optimal conditions for the holistic development of a child, it is necessary to provide not only carefully selected picturebooks but also to ensure a quality, structured spatial and material environment in which a child will actively participate in play with many different pictures and materials every day. This work is conceptualized in several steps. The first step is raising awareness of the need to change the environment according to children's needs and interests, transforming the kindergarten room into a corner called *Our little library*. The second step refers to careful selection of picturebooks: *My grandma* by Jan De Kinder, *Nukas* by Audra Baranauskaite and Lina Itagaki, *Where is Vedran hiding?* by Iva Bezinović-Haydon, *Sound* by Gülşah Yemen and *I caught a Gnome* by Alberto Lot. Furthermore, based on the children's interests, many different activities were conducted, so we could completely satisfy children's interests. The third step focused on including the parents and other employees, as well as external institutions. Picturebooks are a highly interactive medium, and there are different ways in which they can be used. This presentation will demonstrate some examples of how picturebooks can be incorporated into children's play.

Keywords: child, environment, knowledge, kindergarten

Na krilima maštovite igre

Nela Baljak
Ilka Dumbović

Sažetak

Promatrajući igru trogodišnjaka i četverogodišnjaka u odgojnoj skupini *Žabice* uočeno je kako djeca svakodnevno razmišljaju, zamišljaju i smišljaju razne aktivnosti koje ih dovode do rješavanja problema i zadataka. Upravo to samostalno uključivanje u rješavanje problema osnova je prirodnoga učenja djece. Na taj način dijete pokušava razumjeti svijet oko sebe, preuzima odgovornost i razvija socijalnu kompetenciju. Promatrajući dječju igru, može se mnogo saznati o njihovom mišljenju, sposobnostima, vještinama i interesima te na osnovi toga mogu se planirati daljnje aktivnosti. Upravo to je razlog pokretanja projekta *Na krilima maštovite igre*. Cilj projekta bio je osigurati bogato prostorno i materijalno okruženje po mjeri djeteta te stvoriti optimalne i primjerene uvjete za poticanje i razvoj simboličke igre. Djeca su prirodni istraživači u aktivnoj potrazi za informacijama o svojem okruženju. Poticajno materijalno okruženje zajednički se stvara i izgrađuje djelovanjem, isprobavanjem i raspravljanjem s djecom, odgojiteljima i roditeljima. Radionicama za djecu i roditelje te akcijama prikupljanja potrebnih materijala, roditelji su sudjelovali u opremanju centra *Pizzeria*, *Psići u ophodnji*, *Salon za kućne ljubimce*, *Bolnica*, *Centar za presvlačenje i uređivanje te Ljetovanje u vrtiću*. Projekt je usmjeren na razvoj socijalnih vještina i pozitivne slike o sebi. Također, nastojalo se utjecati na razvoj govora i bogaćenje rječnika novim riječima i pojmovima. Razvoj imaginacije i kreativnosti te uživanje u različite uloge poticalo se i usmjeravalo prema interesu djece, a osobito su bili aktivni kreatori centra *Psići u ophodnji* koji su svakodnevno nadopunjavali igračkama i rekvizitima, premještali, izgrađivali i smišljali razne problemske situacije. U centru *Kazalište* najviše su kreirali razne dramske igre, scenske improvizacije i igre uloga potaknuti pričama i doživljajima iz obiteljskoga života. U centru *Bolnica* djeca su učila o tijelu, empatičnosti, emocijama i humanim vrednotama. Primijećeno je da su djeca ostvarila kvalitetnije socijalne odnose i vještine u dogovaranju za igru, u pregovaranju i rješavanju problemskih situacija te tako učili postavljati svoje i poštivati tuđe granice. Uočen je razgovjetniji i točniji govor, bogatiji rječnik te bezgranični svijet mašte i kreativnosti.

Glavne riječi: simbolička igra, mašta, prostorno-materijalno okruženje

On the Wings of Imaginative Play

Nela Baljak
Ilka Dumbović

Abstract

Observation of the play of three- and four-year-olds in the *Žabice* educational group has shown different ways in which children every day think, imagine, and invent various activities that result in problem-solving and task performance. This independent involvement in problem-solving is the basis of children's natural learning. In this way, a child not only attempts to understand the world around them, but also takes the responsibility and develops social competence. By observing children's play, we learn much about their thoughts, abilities, skills, and interests, which then serves as a basis for planning further activities. It is for this purpose that the project "On the Wings of Imaginative Play" was initiated.

The aim of the project was to provide a rich spatial and material environment tailored to the child, as well as to create optimal and appropriate conditions for encouraging and developing symbolic play. Children are natural explorers who are actively seeking information about their environment, so a stimulating material environment has to be created through collaboration and built through action, experimentation, and discussion with children, teachers and parents. By participating in workshops for children and parents, and in material collection initiatives, the parents were engaged in equipping kindergarten centers such as *Pizzeria*, *Paw Patrol*, *Pet Salon*, *Theatre*, *Hospital*, *Dressing and Decorating Center*, and *Summer Camp in Kindergarten*. The project aimed at developing children's social skills and positive self-image. Also, efforts were made to influence children's speech development and to enrich their vocabulary with new words and concepts. The development of imagination and creativity, as well as role-playing, was encouraged and directed towards the children according to their interests. The creators of the *Paw Patrol Center* played an especially active role, as they not only kept adding and rearranging toys and props but also built and devised various problem-solving situations. In the *Theater center*, the children mostly created various dramatic plays, stage improvisations, and role-playing games inspired by stories and experiences from family life. In the *Hospital center*, the children learned about the human body, empathy, emotions, and moral values.

By the end of the project, there was a noticeable improvement in the children's social relationships and skills in problem solving and negotiating play, which implies they learned how to set their own and respect others' boundaries. Besides a more articulate and precise speech and a richer vocabulary, an infinite potential with respect to children's imagination and creativity was observed.

Keywords: symbolic play, imagination, spatial and material environment

Igra Lego kockama u dječjem vrtiću

Tanja Galić-Ore
Antonija Halavuk
Ivana Mini Vuković

Sažetak

Igra u ranoj i predškolskoj dobi ima veliku razvojnu vrijednost za dijete. Igrom dijete istražuje, eksperimentira, zamišlja, modificira i kombinira različite materijale kako bi u igri oživjelo ono što je doživjelo. Tako dijete doživljava intelektualne i druge mogućnosti jer kroz igru ono usvaja različite vještine, kompetencije i znanja. Igra u ranoj i predškolskoj dobi ima veliku razvojnu vrijednost, stoga bi dječji vrtići trebali biti mjesta u kojima dijete, igrajući se različitim materijalima, zamišlja i kombinira ono što je doživjelo. Materijali koji su dostupni djeci predstavljaju supstitute i imaju složeniju funkciju u igri, a jedan od tih materijala su Lego kocke. Lego kocke spadaju u najomiljenije dječje igračke na svijetu. Usto je djetetu naročita zabavna i zanimljiva aktivnost što je i temeljna odlika igre. Igra Lego kockama dijete rane i predškolske dobi uvodi u svijet matematike. Dijete taj svijet otkriva na jedino mogući način, a to je igrom čije zakonitosti shvaća neposrednom manipulacijom. U Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (MZOS, 2015) matematička kompetencija jedna je od temeljnih životnih kompetencija koja se razvija poticanjem djeteta na razvijanje te primjenu matematičkoga mišljenja u rješavanju različitih problema tijekom svakodnevnih aktivnosti i situacija. U izlaganju prikazat će se primjeri iz odgojno-obrazovne prakse kako pomoću Lego kocaka djeca razvijaju matematička znanja i vještine kao što su: prepoznavanje i imenovanje brojeva te brojke, brojanje, zbrajanje i oduzimanje, usvajanje brojevnih skupova, odnosa veličina i količina, prostorni odnosi, prepoznavanje simetrije, a sve tijekom igre.

Ključne riječi: igra, matematička kompetencija, rješavanje problema

Playing with Legos in Kindergarten

Tanja Galić-Ore
Antonija Halavuk
Ivana Mini Vuković

Abstract

Play has a significant developmental value for early childhood and preschool-aged children. Through play, a child explores, experiments, imagines, modifies and combines different materials in order to bring to life what they have experienced. In this way, children explore their intellectual and other possibilities because it is through play that they learn different skills, competences and knowledge. Play during early childhood and preschool age has a high developmental value; therefore, kindergartens should be places where children, while playing with different materials, imagine and combine their experiences. The materials available to children represent substitutes and have a more complex function in play, Lego bricks being one of these materials. Lego bricks are among the most beloved children's toys in the world. They are also a particularly fun and interesting activity, which is the main quality of play. Playing with Legos introduces early childhood and preschool-aged children into the world of mathematics. Children discover this world in the only way possible, and that is by playing games whose rules they can understand through direct manipulation. The National Curriculum for Early Childhood and Preschool Education (MZOS, 2015) includes mathematical competence as one of the basic life competences, which is developed by encouraging the child to advance and apply mathematical thinking in solving different problems during everyday activities and situations. This presentation will show examples from the educational practice on how, using Lego bricks, children develop mathematical knowledge and skills such as recognition and naming numbers, counting, adding and subtracting, understanding number sets, size and quantity relationships, spatial relations, and recognizing symmetry - all during play.

Keywords: mathematical competence, play, problem solving

Manjinski vrtići u Republici Hrvatskoj na primjeru češkog dječjeg vrtića u Daruvaru

Nikolina Žavcar
Draženko Tomić

Sažetak

Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (RH) ostvaruju prava na osnovi Ustava RH i Ustavnoga zakona o pravima nacionalnih manjina. Jedno od prava koje nacionalne manjine ostvaruju jest i pravo na rani i predškolski odgoj i obrazovanje na materinskom jeziku. U skladu s time, osnovane su mnoge manjinske ustanove za odgoj i obrazovanje, udruženja, zajednice i sl. Svaka nacionalna manjina ima svoju povijest migracije i ustanovljenja, pa tako i češka manjina i to na području današnje RH još tijekom 11. stoljeća. Pripadnici češke nacionalne manjine već od 20. st. počinju obitavati u gradu Daruvaru i njegovoj okolini, a Češki dječji vrtić je prvi vrtić sagrađen u gradu Daruvaru (1927. god.). U svojem planu i programu Češki dječji vrtić Ferde Mravenca Daruvar prati Državni pedagoški standard uz upotrebu češkoga jezika, očuvanje čeških običaja, učenja čeških plesova, čitanje češke književnosti i praćenje kinematografije. Ovaj vrtić može poslužiti kao primjer kako obrazovne institucije mogu pridonijeti očuvanju tradicije i kulture nacionalnih manjina dok istovremeno osiguravaju kvalitetno obrazovanje.

Ključne riječi: rani i predškolski odgoj i obrazovanje; dječji vrtići nacionalnih manjina, češka nacionalna manjina, Daruvar

Minority Kindergartens in the Republic of Croatia: Example of a Czech Kindergarten in Daruvar

Nikolina Žavcar
Draženko Tomić

Abstract

National minorities in the Republic of Croatia exercise their rights based on the Constitution of the Republic of Croatia and the Constitutional Law on the Rights of National Minorities. One of the rights that national minorities have been granted is the right to early childhood and preschool education in their mother tongue. Accordingly, many minority educational institutions, associations, communities, etc. have been founded. Each national minority has its own history of migration and settlement. This is also the case with the Czech minority, whose history on the territory of today's Republic of Croatia begins in the 11th century. Members of the Czech national minority have been living in the town of Daruvar and its surroundings since the 20th century, and the Czech Kindergarten was the first kindergarten built in the town of Daruvar in 1927. In its curriculum, the *Ferda Mravenec* Czech Kindergarten in Daruvar follows the State Pedagogical Standard with special care for values such as the use of the Czech language, preservation of Czech customs, learning Czech dances, reading Czech literature and becoming acquainted with Czech cinematography. This kindergarten serves as an example of how educational institutions can contribute to preserving the traditions and culture of national minorities while at the same time providing quality education.

Keywords: early childhood and preschool education; national minority kindergartens, Czech national minority, Daruvar

Dječja igra kroz povijest Dječjeg vrtića Duga Resa

Ana Božić

Sažetak

Dječji vrtić *Duga Resa* jedan je od najstarijih vrtića u Republici Hrvatskoj. Piše dugu povijest i tradiciju ranoga i predškolskoga odgoja od 1926. godine. U ovom izlaganju govorit će se o dječjoj igri tijekom 98 godina. Izuzetno je važno isticati kolike je promjene tako dugi period donio u samom percipiranju dječje igre i njezinom razvoju. Poznato je da kroz igru dijete predstavlja, zamišlja, konstruira, prerađuje svoja iskustva te na taj način vlastitom aktivnošću dolazi do spoznaje o sebi i drugima. Brojni su primjeri iz prakse Dječjeg vrtića *Duga Resa* koji pokazuju da istraživanje u igri omogućuje djetetu ne samo ispitivanje događaja, materijala, predmeta i ovladavanje načinima njihove uporabe, već i stvaranje novoga konteksta njihovoga upotrebljavanja, ali i osmišljavanje nekih novih mogućnosti njihove uporabe.

Kroz povijest se pokazalo da je u vrstama višim na evolucijskoj ljestvici igra složenija, dugotrajnija i učestalija. Najvažnija karakteristika igre se vidi u oblicima ponašanja koji se održavaju i primjenjuju u stvarnom životu. Pomoću igre možemo dobiti vrijedne informacije o djetetovu unutarnjem životu. Igra pridonosi formiranju i izgradnji djetetove osobnosti. Danas znamo da slaba prehrana, niska razina obrazovanja, nedostatak medicinske skrbi kao i boravak djeteta u zatvorenom prostoru nepovoljno djeluju na razvoj mozga i dječje igre. Svi zajedno, društvena zajednica, odgojno-obrazovne institucije, stručnjaci za odgoj i obrazovanje i roditelji, moraju omogućiti djeci sva obilježja dječje igre, a to su: spontanost, dobrovoljno sudjelovanje, nepredvidljivost, osjećaj zadovoljstva, užitek, unutarnja motivacija, fleksibilnost, usmjerenost na proces, divergentnost i svakako odsutnost napetosti i prisile. Dječji vrtić *Duga Resa* dugom povijesti pokazuje i svjedoči koliko su povijesne promjene utjecale na dječju igru.

Ključne riječi: dječja igra, povijest, razvoj

Children's Play throughout the History of *Duga Resa Kindergarten*

Ana Božić

Abstract

Duga Resa Kindergarten is one of the oldest kindergartens in the Republic of Croatia. Its long history and tradition of early childhood and preschool education dates back to 1926. This presentation will explain in detail children's play over a period of 98 years. It is extremely important to emphasize the significant changes that such a long period has brought to the very perception of children's play and its development. It is well known that, through play, children express, imagine, construct and process their experiences thus developing an understanding of themselves and others through their own activities. There are numerous examples from the teaching practice in the *Duga Resa Kindergarten* that show how exploration through play enables the child not only to examine events, materials, objects but also to master their use, and additionally to create new contexts for their application, and to devise new possibilities and ideas.

Throughout history, it has been shown that as species is higher on the evolutionary scale, play becomes more complex, longer lasting and more frequent. The most important characteristic of play is seen in the forms of behavior children maintain and apply in real life. Through play, we can gain valuable information about a child's inner world. Play contributes significantly to the formation and development of a child's personality. Today, we know that poor nutrition, low levels of education, lack of medical care, as well as children spending most of their time indoors have negative impact on brain development and children's play. Together, the community, educational institutions, education experts and parents, have a responsibility to provide children with access to a wide range of essential features of play such as spontaneity, voluntary participation, unpredictability, a sense of satisfaction, enjoyment, intrinsic motivation, flexibility, focus on the process rather than the outcome, divergence and the absence of tension and coercion. Throughout its long history, *Duga Resa Kindergarten* has shown and witnessed how historical changes have shaped children's play.

Keywords: children's play, development, history

